

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

11 ЛЮТАГА 2014 г.

АЎТОРАК

№ 25 (27635)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Як прадухіліць выбухі бытавых катлоў

СТАР 3

Калі непакояць суставы

СТАР 7

Дар'я ДОМРАЧАВА: «Надзеі не губляю, усё наперадзе!»

СТАР 8

СТРУКТУРУ РАСХОДАЎ ЖКГ ТРЭБА АЧЫСЦІЦЬ АД «НАКІПУ»

Такое меркаванне выказаў старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Беларусі Аляксандр Якабсон 10 лютага на першым пасяджэнні рабочай групы па вывучэнні праблемных пытанняў у жыллёва-камунальнай гаспадарцы, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Плануецца, што пасяджэнні будучы праходзіць два разы на тыдзень. Старшыні абласных упраўленняў дзяржкантролю ўзначаліць аналагічныя рабочыя групы на месцах. «Чакаем ад гэтых рабочых груп прапановы ад сваіх тэрыторый з улікам спецыфікі, практыкі і вопыту», — сказаў Аляксандр Якабсон.

Паводле слоў кіраўніка КДК, каля 25 працэнтаў затрат на аказанне ЖКП кампенсуюцца насельніцтвам, астатнія 75 працэнтаў — за кошт бюджэту, уласных даходаў прадпрыемстваў ЖКГ, перакрываюцца субсідзіраваннем. «Мы павінны імкнуцца да таго, каб пазбегнуць перайсці да кампенсацый затрат тымі, хто атрымлівае непасрэдна паслугі. Аднак кошт паслуг пры захаванні сітуацыі з затратнай часткай ЖКП непад'ёмны для грамадзян, — сказаў Аляксандр Якабсон. — Таму наперадзе вельмі складаная задача — вызначыць, колькі ў гэтых 75 працэнтах «накіпу», які кладзецца на сабекошт паслуг. Дарэчы, у некаторых рэгіёнах у сістэму ЖКГ перадаюць стратныя арганізацыі, прадпрыемствы-банкруты, нават бытавое абслугоўванне — даходзіць да абсурдных рэчаў. Увесь гэты «накіп» трэба вычлениць, тады будзе вызначаны рэальны кошт ЖКГ».

Намеснік прэм'ер-міністра Анатоль Калінін таксама выказаў перакананасць у неабходнасці аптымізаваць структуру затрат на кожную паслугу ў кожнай падгаліне ЖКГ.

На думку Аляксандра Якабсона, вялікую ролю павінна адыграць Міністэрства фінансаў. «На месцах часта прымаюцца неабдуманія рашэнні. На мой погляд, артыкулы расходаў на ЖКГ павінны быць абароненымі, каб улады не маглі маневраваць і перамяшчаць выдзеленыя грошы на іншыя артыкулы расходаў», — лічыць кіраўнік КДК.

Аляксандр Якабсон лічыць, што па выніках работы групы павінны быць сфарміраваны адзіны дакумент — своеасаблівае дарожная карта, якая рэгламентуе ўсе аспекты дзейнасці ў сферы ЖКГ.

Вынікі дзейнасці рабочай групы будучы даложаны Прэзідэнту да 31 мая 2014 года.

КНИЖНАЯ ПАЛІЦА НА ўвесь год

XXI Мінскую міжнародную кніжную выставу-кірмаш навадала ажно 55 тысяч чалавек. Такую лічбу агучыла першы намеснік міністра інфармацыі Лілія АНАНІЧ і выказала ўпэўненасць, што дзякуючы ўбачанаму і пачутаму наведніц змаглі скласці для сябе праграму чытання на ўвесь наступны год.

Лілія Ананіч адзначыла, што, нягледзячы на развіццё сучасных тэхналогій, многія беларусы застаюцца прыхільнікамі друкаванага слова. І гэта, сярод іншага, можа быць вынікам плённай працы, праведзенай яшчэ ў 2012 годзе, які Прэзідэнт абвясціў годам кнігі. Дзяржава заўсёды падтрымлівае нацыянальнае кнігадрукаванне. Пра п'яні такога ўкладання, на думку першага намесніка міністра, сведчаць перамога на міжнародных кніжных конкурсах, годныя вынікі 53-га нацыянальнага конкурсу «Мастацтва кнігі 2014».

Адметнасцю сёлётай выставы можна лічыць прэзентацыі такіх кніг, як «Энцыклапедыя беларускага хакея», «Энцыклапедыя БФСТ «Дынама». Яшчэ адна адметнае выданне — «Кніжная культура. Ветка». Яно выйшла як працяг серыі «Энцыклапедыя рырытэстаў», якая з'яўляецца сумесным праектам Міністэрства інфармацыі Беларусі і Дэпартамента сродкаў масавай інфармацыі і рэкламы горада Масквы. Дарэчы, ветхаўскі музей — адзіны ў свеце, дзе назашаныя такія вялізныя багачы стараабрадніцтва. На падставе яго калекцыі і створана гэтая кніга-альбом, у якую ўваходзяць помнікі кніжнасці таго часу.

Лілія Ананіч падзялілася планами, намечанымі падчас выставы. Было вырашана, напрыклад, што падчас Дня беларускага пісьменства, які сёлета пройдзе ў Заслаўі Мінскай вобласці, адбудзецца форум дзіцячых пісьменнікаў. З кіраўніцтва Мінскага аблвыканкама дамовіліся пра тое, каб паказваць у гарадах вобласці экспазіцыю паштовак лаўрэата прэміі Прэзідэнта «За духоўнае адраджэнне» Уладзіміра Ліхадзедава. Магчыма, паштоўкі гэтага калекцыянера будучы экспанавана і падчас правядзення ў Мінску чэмпіянату свету па хакеі, каб госці сталіцы змаглі пазнаёміцца з гістарычным мінулым Беларусі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

■ Паехалі

«ЭСЭМЭСКА» ЗАМЕСТ ЖЭТОНА

...Такі спосаб аплаты праезду нядаўна стаў даступны пасажырам сталічнага метрапалітэна. Праўда, толькі тым, хто з'яўляецца абанентам мабільнага аператара life :). Карэспандэнты «Звязды» пацікавіліся, наколькі актыўна пасажыры асвойваюць зручную навінку...

...На станцыі метро «Кастрычніцкая» — невялікае заціскае пасля ранішняга часу пік. Турнікет для аплаты праезду з дапамогай SMS-квітка на фоне

астатніх заўважных адрозненняў: яго вылучаюць чырвона-белыя нашпалькі і маленькі экран, да якога, уласна, і прыкладаюць экран мабільнага з тэкстам паведам-

АФІЦЫЙНА

Па інфармацыі прэс-службы кампаніі life :), за некалькі дзён існавання паслугі «SMS-квіток» ёй скарысталіся больш за 3 тысячы абанентаў. Спецыялісты кампаніі адзначаюць высокую дынаміку росту колькасці карыстальнікаў. Варта нагадаць, што для набыцця SMS-квітка трэба адправіць бясплатнае SMS-паведамленне з лічбай «1» на нумар 2255 і дакажца адказу ў выглядзе паведамлення з лічбавым кодам. Каб прайсці ў метро, неабходна адсканаваць атрыманае паведамленне з экрана тэлефона, прыклаўшы яго да спецыяльна абсталяванага турнікета (такія ёсць на кожнай станцыі сталічнага метро). SMS-квіток каштуе столькі ж, колькі і звычайны жэтон, — 3 тысячы рублёў.

ЦЫТАТА ДНЯ

Дырэктар Інстытута сацыялогіі, доктар сацыялагічных навук, прафесар Ігар КАТЛЯРОЎ:

«На дадзены момант казаць аб пераходзе ад мажарытарнай выбарчай сістэмы да прапарцыянай цалкам немагчыма. Толькі 3% насельніцтва краіны падтрымліваюць тую ці іншую партыю, 97% ці не ведаюць партый, ці супраць іх. Так што спачатку партыі павінны ўзмацніцца, а ўжо потым прыйдзе час мяняць выбарчую сістэму. Калі зробіць гэта цяпер, то за партыйным білетам пачнуць прыходзіць сумніўныя асобы — выключна з карыстаў мабільнага тэлефона. Да добра гэта не прыводзіць. Калі будзе створана новая мацная партыя, тады і астатнія за ёй пацягнуцца. Гэта складаная адказная праца. Для з'яўлення спатрэбіцца не год і не два».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 11.02.2014 г.

Долар ЗША	9680,00 ▲
Еўра	13200,00 ▲
Рас. руб.	278,50 ▼
Укр. грыўня	1138,82 ▲

■ Востры ракурсы

Пракурор Гродзенскай вобласці Віктар МАРОЗАЎ лічыць, што неабходна больш актыўна ўводзіць у рэгіён часовыя абмежавальныя меры на продаж алкагольных напояў.

Алкагалізацыя насельніцтва працягвае ўзрастаць: паводле звестак Гродзенскага абласнога клінічнага цэнтру «Псіхіятрыя-наркалогія», у вобласці на ўліку стаіць больш як 25 тысяч хронічных алкаголікаў, сярод якіх больш за 5 тысяч жанчын. Ад атручэння алкаголем і яго сурогатамі летас памерла 216 чалавек. У маі-жніні мінулага года на вадаёмах вобласці патула 66 чалавек, з якіх 49 знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення. Летас амаль кожнае чацвёртае жыхарства на тэрыторыі Гродзеншчыны здзейснілі асобы, якія знаходзіліся ў нецвярозым стане — у тым ліку ўсе 59 забойстваў і 68 фактаў наўмыснага прычынення цяжкіх цялесных пашкоджанняў. У пракуратуры таксама звяртаюць увагу на рост суіцыдаў: скончылі жыццё сама-

губствам 293 чалавекі, звыш 70% з якіх былі ў працаздольным узросце.

Вось як Віктар Марозаў тлумачыць сваю пазіцыю па абмежаванні абарачэння алкагольнай прадукцыі: — Наша вобласць і па спэцыфіцы і па колькасці начных крам, дзе продаж алкаголю ажыццяўляецца кругласутачна, займае, на жаль, лідзіруючае становішча ў краіне. Так, сёння ў законе напісана, што рэгуляванне гандлю спіртнымі напоямі — гэта прарогатыва Саўміна. Але законам таксама вызначана, што мясцовыя органы ўлада маюць у парадку эксперымента часова

ўводзіць абмежавальныя меры па гандлі алкаголем. Гэты эксперымент, напрыклад, сёлета прадоўжаны ў Гомелі: з 8 гадзін вечара да 8 гадзін раніцы спіртное не прадаецца — за выключэннем дарагага. Бульзку каньяку за 200 тысяч рублёў, сувеніру гарэлку можна купіць у любы час. А віно, так званое «чарніла» за 19 тысяч, у начны час не купіш.

Гэтыя меры на працягу мінулага года па ініцыятыве пракуратуры і міліцыі былі прыняты ў 9 раёнах Гродзеншчыны. І яны, як і ў Гомелі, даюць станоўчы вынік — у зніжэнні злчыннасці і нават што датычыцца скарачэння прагулаў, нявяхадаў на працу так званых абавязаных грамадзян.

Праўда, на жаль не ўсюды выконваюць рашэнне абмежавання ма аб продажы спіртных напояў у спецыялізаваных аддзелах, якія павінны знаходзіцца як мага далей ад вачэй людзей. На фотаздымках, што зроблены ў рэгіёнах і Гродне, відаць: побач з

касамі і піва ў цяляжцы, і гарэлка... Дарэчы, ва ўсіх цывілізаваных краінах пасля 22 гадзін алкаголю немагчыма «прайсці» праз касавыя апараты, паколькі гэта не прадугледжана адпаведнымі камп'ютарнымі праграмамі.

Абмежавальныя меры па продажы ў рэгіён спіртных напояў лічыць неабходнымі і начальнік Гродзенскай абласной Дзяржаўна-інспекцыі палкоўнік міліцыі Сяргей ТАЛАТАЙ: — Гэта бяда — кругласутачная даступнасць алкаголю, у тым ліку на прыдарожных аўтазаправачных станцыях. Летас на тэрыторыі Гродзенскага раёна загінулі ў дарожна-транспартных здарэннях 17 чалавек, з якіх 6 — калі Скідала на аўтадарозе М6. І як мінімум тры факты звязаны з рухам нецвярозага чалавека да АЗС для куплі алкаголю. Чаю? Бо ў горадзе гандаль спіртным абмежаваны да 22 гадзін, а там — круглыя суткі. Пры гэтым сёння толькі ў Гродзенскім раёне больш за дзясятка АЗС, дзе гандлююць алкаголем. Барыс ПРАКОПЧЫК.

ВЕДАЙ ЧАС І МЕРУ

■ Надвор'е

ПАХМУРНА, МОКРЫ СНЕГ І ДАЖДЖЫ

На гэтым тыдні Беларусь усё яшчэ будзе знаходзіцца ва ўладзе вельмі цёплага і вільготнага атлантычнага паветра. Тэмпературы фрон на 5-10 градусаў перавысіць кліматычную норму, характэрную для другога тыдня лютага. «Такое надвор'е будзе характэрна хутчэй для сярэдзіны сакавіка», — паведаміў начальнік службы гідрометэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідрометэацэнтру Дзмітрый Рабав.

У аўторак, 11 лютага, сіноптыкі аб'явілі аранжавы ўзровень небяспекі. На большай частцы тэрыторыі краіны прагназуюцца апады ў выглядзе мокрага снегу і дажджу. У многіх раёнах згусяцця туман. Ноччу і раніцай на значнай частцы рэспублікі, днём месцамі на дарогах чакаецца галалёдзіца, сіноптыкі абяцалі слабы галалёд. Вечер у начныя гадзіны будзе няўстойлівы, слабы, днём — паўднёвы 4-9 метраў у секунду. Тэмпература паветра ўначы складзе ад мінус 4 да плюс 1 градуса, пры працягненні — да 6 марозу. У дзённы час прагназуюцца ад 0 да 5 градусаў з знакам плюс.

У сераду на большай частцы тэрыторыі Беларусі прагназуюцца апады ў выглядзе дажджу, мокрага снегу. Месцамі згусяцця туман, ноччу і раніцай чакаецца слабы галалёд, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе ад мінус 2 да плюс 3 градусаў, у дзень — ад 0 да 5 градусаў цяпла, па поўдні — да 7 градусаў вышэй за нуль.

У чацвер характар надвор'я істотна не зменіцца. Тэмпература паветра ўначы складзе ад мінус 3 да 3 градусаў цяпла, пры працягненні будзе да мінус 5 градусаў, днём — ад 0 да плюс 5 градусаў, па поўдні — да 7 градусаў цяпла.

У пятніцу і суботу атмасферны ціск падрасце, ападкаў стане менш, у воблаках з'явіцца праясненні.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПЯЦЬ МІНІСТЭРСТВАЎ ЭВАКУЯВАНЫ 3-ЗА ПАГРОЗЫ ВЫБУХУ ў ПОЛЬШЧЫ

Пяць міністэрстваў, а таксама шэраг дзяржаўных устаноў у Польшчы атрымалі інфармацыю аб закладзеных у будынак выбуховых прыладах. Эвакуювана больш за 2 тыс. чалавек, паведамляе польская СМІ. Лісты з пагрозамі прыйшлі на электронную пошту міністэрстваў фінансаў, культуры і навукі і вышэйшай адукацыі, эканомікі і інфраструктуры, нацыянальнай абароны і некаторых дзяржстановаў Польшчы. Ва ўсіх выпадках аўтар лістоў паведамляе аб падкладзеных выбуховых прыладах, а таксама атручэнні ежы. У сувязі з пагрозай праваахоўныя органы прынялі рашэнне правесці эвакуюцыю супрацоўнікаў названых дзяржстановаў. Паліцыя правярыла будынкі. На момант падпісання нумара ў друк падарожных прадметаў знайдзена не было. Асобы аўтара лістоў высвятляе паліцыя.

СТАРТАВАЎ ДРУГІ РАЙНД МІЖСІР'ЕЙСКИХ ПЕРАМОЎ

У Жэневе ў панядзелак аднавіліся перамовы паміж сірыйскім урадам і апазіцыяй пры пасярэдніцтве спецпрадстаўніцка ААН і Лігі арабскіх дзяржаў Ляхдара Брахімі. Брахімі па-ранейшаму будзе сустракацца з кожнай дэлегацыяй пасобку — сесці за адзін стол яны пакуль не гатовы. Нагадаем, першы раўнд перамоў завяршыўся 31 студзеня і быў безвыніковым. Сірыйскія ўлады патрабавалі неадкладна скончыць з тэрарызмам і прадаставіць магчымасці для вырашэння гуманітарнага крызісу, тады як апазіцыя была ў першую чаргу зацікаўлена ў стварэнні пераходнага ўрада і адхіленні ад улады прэзідэнта Сірыі Башара Асада.

ЗНІЗІЦЬ ВАГУ ДАПАМОЖА... ХОЛАД?

The Daily Mail адзначае: пры фізічнай актыўнасці і ўздзеянні холаду выпрацоўваюцца гармоны, якія стымулююць вытворчасць карычневага тлушчу, які спальвае белы тлушч. Чым больш карычневага тлушчу ў целе, тым стройнейшы чалавек. Белы тлушч назапашвае энергію, а карычневы яго спальвае, вызваляючы яе. Прыкладна 50 грамаў карычневага тлушчу спальваюцца да 300 калорый за дзень (эквівалентна 50 грамам белага тлушчу). Навукоўцы правялі эксперымент: яны змясцілі добраахвотнікаў ва ўмовы 15 градусаў па Цэльсіў. Праз нейкі час тыя замерзлі і пачалі дрыжаць. Холад стымулюе вытворчасць гармонаў ірызыну і FGF21, што выдзяляюцца з цягліцы і карычневага тлушчу адладвена. Гэтыя гармоны паскаралі працэс спальвання тлушчу. Прыкладна 10-15 хвілін зніжэння тэмпературы цела, якое суправаджалася дрыготкай, давалі такое ж павелічэнне канцэнтрацыі ірызыну, які і гадзіна ўмеранай фізічнай актыўнасці.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЕС МОЖА НАКІРАВАЦЬ ВОЙСКІ ў БОСНІЮ І ГЕРЦАГАВІНУ

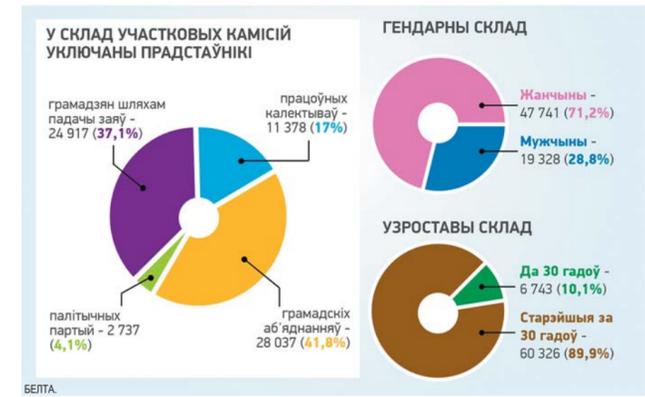
Еўрасаюз можа накіраваць войскі ў Боснію і Герцагавіну ў выпадку эскаляцыі гвалту ў краіне. Пра гэта заявіў прадстаўнік ААН па Босніі і Герцагавіне Валіяцін Інцко ў інтэрв'ю аўстрыйскаму выданню Kurier. Паводле слоў Інцко, Боснія і Герцагавіна не перажывалі падобнага крызісу з часу заканчэння вайны 1992-1995 гадоў. На яго думку, асноўнай прычынай крытычнай сітуацыі ў Босніі стала сацыяльная няроўнасць. Валіяцін Інцко таксама адзначаў, што ўвядзенне войскаў ЕС у Боснію і Герцагавіну адбудзецца не сёння, але ў выпадку эскаляцыі канфлікту Еўрасаюз разгледзіць такі варыянт. Паводле некаторых звестак, сітуацыя, выкліканая масавымі беспарадкамі ў Босніі і Герцагавіне, будзе разгледжана міністрамі замежных спраў Еўрасаюза на пасяджэннях Савета ЕС. Масавыя антыўрадавыя маніфестацыі пачаліся ў Босніі і Герцагавіне на мінулым тыдні. Хваля пратэстаў захваліла шэраг гарадоў краіны. У выніку беспарадкаў пацярпелі каля 350 чалавек. Дэманстранты не задаволены цяжкай эканамічнай сітуацыяй у Босніі і Герцагавіне, дзе беспрацоўе дасягнула 44% і амаль кожны пяты грамадзянін жыве ў галечы. Працэс створэння патрабуецца перагледзець вынікі праведзенай у краіне «ашуканскай прыватызацыі» і ўсталяваць сацыяльную справядлівасць. Боснія і Герцагавіна застаецца адной з самых бедных дзяржаў у Еўропе.

КОРАТКА

Інфляцыя ў Беларусі за студзень 2014 г. у параўнанні са снежнем 2013 склала 1,6%. Цэны на харчовыя тавары ў студзені 2014-га па адноснах да снежня 2013-га выраслі на 2,3%, на нехарчовыя тавары сталі вышэй на 0,6%. Памежныя выявілі раніцай 9 лютага ў Кам'янечкім раёне ў 300 м ад лініі беларуска-польскай мяжы табуны коней. Высветлілася, што 15 коней-«парушальнікаў» прыйшлі з Польшчы, дзе недалёка ад мяжы знаходзіцца фермерская гаспадарка. Пасля рашэння юрыдычных фармальнасцяў табуны перададзены польскаму боку. Абноўленая зала прылёту адкрылася ў Нацыянальным аэрапорце Мінск. Першымі наведнікамі сталі пасажыры, якія прыляцелі з Масквы ў Мінск з авіякампаніяй «Аэрафлот». Кітайскія вучоныя даказалі, што інтэрнэт-залежнасць уплывае на мозг гэтак жа, як наркатыкі, выклікаючы ў далейшым падобныя змяненні. У той жа час медыкі не лічаць інтэрнэт-залежнасць псіхічным расстройствам, а многія эксперты ў галіне псіхіятрыі наогул сумняваюцца ў існаванні інтэрнэт-залежнасці.

УЧАСКОВЫЯ ВЫБАРЧЫЯ КАМІСІІ НА ВЫБАРХ У МЯСЦОВЫЯ САВЕТЫ ДЭПУТАТАЎ

Для правядзення выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў 27-га склікання ўтворана 6 170 участкавых выбарчых камісій, у якія ўключаны 67 069 чалавек.

У Беларусі завяршаецца вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў дваццаць сёмага склікання. Паводле апошніх звестак Цэнтры баркама Беларусі, кандыдатамі ў дэпутаты вылучаны 16 тыс. 754 чалавекі. Сярод вылучэнцаў больш як 8,2 тыс. дэпутатаў дзейнага склікання, амаль 8 тыс. жанчын, 826 маладых людзей ва ўзросце да 30 гадоў і 21 грамадзянін Расіі. На гэты момант сярод прэтэндэнтаў на дэпутатскі партфель больш за ўсё прадстаўнікоў сферы адукацыі, культуры, навукі, аховы здароўя (4 тыс. 930 чалавек) і сельскай гаспадаркі (3 тыс. 799). Сярод вылучэнцаў таксама 412 пенсіянераў і 117 непрацоўчых.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА І ДЗМІТРЫЙ МЯДЗВЕДЗЕЎ РАЗАМ ПАКАТАЛІСЯ НА ЛЫЖАХ

Па запрашэнні прэм'ер-міністра Расіі Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка і Дзмітрый Мядзведзев разам пакаталіся на лыжах, паразмаўлялі ў неформальнай абстаноўцы. Аб гэтым БЕЛТА паведамлілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Фота БЕЛТА

Як паведамлялася, Аляксандр Лукашэнка таксама сустрэўся з членамі нацыянальнай каманды па біятлоне, а 7 лютага прысутнічаў на цырымоніі адкрыцця XXII зімовых Алімпійскіх гульняў у Сочы і прыняў удзел у прыёме ад імя Прэзідэнта Расіі ў гонар высокапастаўленых гасцей Алімпіяды.

МІХАІЛ МЯСНІКОВІЧ РАСКРЫТЫКАВАЎ ТЭМПЫ БУДАЎНІЦТВА ГАСЦІНІЦЫ «ВІКТОРЫЯ АЛІМП»

Прэм'ер-міністр Беларусі Міхал Мясніковіч застаўся вельмі незадаволены тым, якімі тэмпамі вядуцца работы па будаўніцтве гасцініцы «Вікторыя Алімп» у Мінску. Аб гэтым ён заявіў 8 лютага ў ходзе наведвання аб'екта, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Тыдзень таму кіраўнік урада ўжо наведваў гэты аб'ект. Тады ім быў дадзены шэраг даручэнняў з прывязкай да канкрэтных тэрмінаў. 8 лютага Міхал Мясніковіч канстатаваў, што многае так і засталася на ўзроўні аб'ячанняў. «Таму мая ацэнка вельмі нездавальняючая», — сказаў ён.

З улікам невыканання даручэнняў задачы, якія стаяць перад адказнымі за ўрэд аб'екта, яшчэ больш ускладняюцца. Часу застаецца не так шмат (у красавіку гэтага года гасцініца павіна працаваць ужо ў штатным рэжыме), таму цяпер спатрэбіцца максімальная мабільнасць наамаганню. «У панядзелак павіна пайсць зборам збірацца ў Мінск. Да наступнага суботы пад зборку збіраць трэба аддаць усе жыллыя паверхі, за выключэннем 9-га і 10-га», — падкрэсліў Міхал Мясніковіч.

«Сітуацыя вельмі дрэнная», — сказаў ён, звяртаючыся да генеральнага дырэктара ААТ «Будтрэст нумар 3 Ордэна Кастрычніцкай рэвалюцыі» Мікалая Ашэйчыка. — Вы разам з заказчыкам распрабавілі на гэтым аб'екце, замест таго каб мабільнаваць і ўсё зварыць. Мы сёння яшчэ разглядаем некаторыя архітэктурныя рашэнні, а такога быць не павіна. Усё гэта ўжо даўно павіна было быць зроблена».

На думку Міхала Мясніковіча, у плане кантролю за выкананнем тэрмінаў работ на гэтым аб'екце не адчуваецца «жалезнай рукі» з боку Мінгарвыканкама. «Людзі страчваюць пачуццё адказнасці. Няма практычнай арганізацыі», — канстатаваў кіраўнік урада. У сувязі з гэтым старшыні Мінгарвыканкама Мікалаю Ладуцку пастаўлена заданне ўзяць усё пад строгі кантроль. «Кожны павінен дакладна ведаць свае абавязкі і адказваць за свой участак», — падкрэсліў прэм'ер-міністр. Ён таксама адзначыў, што кантроль і каардынацыя страчанні і з боку генеральнага падрадкачыка. У выніку гэтага часта рашэнне нават дробных пытанняў выходзіць на самы высокі ўзровень.

8 лютага ў час наведвання аб'екта Міхал Мясніковіч адзначыў, што на гэты момант туд няма поўнаасц завершаных этапаў. «Гэта незварышанасць стварае пачуццё безадказнасці», — лічыць ён.

Прэм'ер-міністр чарговы раз звярнуў увагу на неабходнасць прыцягнення большай колькасці рабочых. Таксама ён дадаў: «Да пачатку красавіка туд павіны быць састыкаваны работа пакаваў, сістэма пахаратуюшчых, блок грамадскага харчавання, пытанні беспякі. Не трэба забывацца і аб тым, што акрамя будаўнічых, аддзелачных работ пэўны час спатрэбіцца для таго, каб стварыць утульнасць у гасцініцы, нагадаў кіраўнік урада».

«ЭСЭМЭСКА» ЗАМЕСТ ЖЭТОНА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) Каб паглядзець, як «адчувае сябе» новая магчымасць аплаты праезду на іншых станцыях метро, накіроўваемся на «Акадэмію навук». Побач з гэтай станцыяй размешчана некалькі навучальных устаноў, таму ў метро спускаецца безліч студэнтаў. А каму, як ні моладзі, актыўна спасцігаць сучасныя тэхналогіі?

— SMS-квіткам некаторыя пасажыры карыстаюцца. У большасці гэта сапраўды моладзь. За апошняга пару хвілін я налічыў два дзесяці тых чалавекі, — распавядаў нам кантралёр аўтаматычных прапускных пунктаў станцыі метро «Акадэмія навук» Ганна ПАУЛЕНКА. Па яе словах, пасажыры, што жадаюць скарыстацца новай паслужай, умоўна дзеліцца на дзве катэгорыі: адным загадаў вядома ўсё, што трэба рабіць (у інтэрнэце прачыталі альбо пачулі ад знаёмых), а другія падыходзяць з пытаннямі да супрацоўнікаў станцыі.

На думку намесніка начальніка службы руху камунальнага ўнітарнага прадпрыемства «Мінскі метрапалітэн» Ігара ДАДАЛКІ, SMS-квітка — гэта, несумненна, плюс у рабоце метрапалітэна.

Некалі заможную і спакойную Еўропу ўсё больш турбуе і раздзяляе пытанне аб празмерных тэмпах міграцыі — з краін ЕС, якія перажываюць крызісныя праблемы, у бяспэдныя краіны.

Адной з самых сур'ёзных праблем, якія ўзмацняюць міграцыю, з'яўляецца няздольнасць многіх краін забяспечыць насельніцтва працоўнымі месцамі. Калі нават у параўнаньне паспяхова Італія колькасць грамадзян, якія перабраліся ў іншыя краіны, за перыяд з 2002 па 2012 год павялічылася з 50 тысяч да 106 тысяч чалавек за год, то што ж тады казаць пра Грэцыю і Партугалію, Балгарыю і Румынію? Праўда, заможныя краіны Еўрасаюза асабліва непакоецца менавіта з-за дзюх апошніх краін. Так, калі ў Румынію на 1991 год пры-

На прыёме ў губернатара

ШТО ХВАЛЮЕ ЖЫХАРОЎ ЛЮБАНШЧЫНЫ?

«Пры вырашэнні пытанняў трэба кіравацца не толькі асабістым інтарэсам, але і заканадаўствам», — такое меркаванне выказаў губернатар Мінскай вобласці Сямён ШАПІРА падчас выязновага прыёму грамадзян у Любани.

Наталля Пархімовіч паскардзілася, што ў самым вялікім мікрараёне горада, дзе прахывае 320 чалавек, шмат гадоў адсутнічае гарачая вада. Маладзёішыя ды больш забяспечаныя суседзі абзавяляюць электрычнымі бойлерамі для яе падагрэву. Пенсіянеры не могуць дазволіць сабе такой раскошы: у гэтым выпадку значна павышаецца аплата за электраэнергію. Жанчыне даводзіцца грэць ваду на пліце ў чайніку некалькі разоў, каб памыцца ці прапаласкаць бялізну. Раней у мікрараёне была свая кацельня, але ўжо каля 30 гадоў яна не працуе. Выслушавшы заяўніцу, Сямён Шапіра пагадзіўся: сапраўды адсутнічае ў краіне гарачай вады стварае жыхарам нязручнасці. «Рабіце ўсё неабходнае, каб да наступнага ацэпнальнага сезона вырашыць праблему», — звярнуўся губернатар да старшыні райвыканкама Алега Галоўчыцы і прадстаўнікоў адпаведных службаў. — Мы вам аддалі ўсе грошы, а вам лепш вядома, куды іх укладваць. Калі будзеце ашчаднымі, усё падлічыце як след, то зможаце на нечым сэканоміць, зрабіць кошт работ таннейшым».

Пра анекдатычную сітуацыю, інакш не называў, расказаў жыхарка вёскі Даросіна Зінаіда Севярынецкая і яе сын. Мясцовыя электрыкі паставілі ў іх доме абмежавальнік падачы

электраэнергіі да 3 кВт. Маўляў, вясцоўцы скардзяцца, што менавіта яны карыстаюцца вялікай колькасцю бытовых прыбораў. У выніку «выбівае» святло ва ўсім населеным пункце. Цяпер Зінаіда Сцяпанавіч баіцца ўключыць пральную машыну, пыласос і нават прас. Словам, не жыццё — адны пакуты.

«Абаненты своечасова разлічваюцца за электраэнергію?» — пацікавіўся кіраўнік цэнтральнага рэгіёна ў начальніка раённага вузла электрасувязі Станіслава Рымашэўскага. Атрымаўшы станоўчы адказ, ён канстатаваў, што ўпершыню сустракаецца з выпадкам, калі ў XXI стагоддзі абмяжоваюць права людзей карыстацца дабрамітамі цывільнаці. «Народ багацее, у сям'ях з'яўляецца ўсё больш тэхнікі. Гэта нармальна», — сказаў Сямён Шапіра. Губернатар даў даручэнне кіраўніку РЭСа зняць абмежавальнік і змяніць электракабель на больш магутны. Акрамя таго, выявіць праблемныя ўчасткі ў забеспячэнні электраэнергіі іншых населеных пунктаў і ў бліжэйшы час выправіць сітуацыю.

Член баяўкоўскага камітэта Ларыса Ахрамейка з Невьжынскай базавай школы прыйшла на прыём разам са старшынёй прафсаюза Алега Галоўчыцы. Справа ў тым, што Любанскі райвыканкам прыняў рашэнне аб закрыцці устаноў адукацыі з наступнага навукальнага года. Тут налічваецца 30 дзяцей і 10 настаўнікаў. Жанчыны прасілі адмяніць гэтае рашэнне ці, у крайнім выпадку, надаць устаноў статус дзіцячага сада-школы. Хваляваў іх не толькі дзедзяцей, але і працаўладкаванне педагогаў.

Навука і вытворчасць: побач ці разам?

ЦІКАВАЯ ІДЭЯ — ЯШЧЭ НЕ ПРАДУКТ

Новыя гатункі яблыкаў, бульбы і збожжавых культур, распрацоўкі ў сферы нанатэхналогіі і іншыя вынікі навуковых даследаванняў будуць прадстаўлены на выставе ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы. Аднак наацяжасць цікавай ідэі — гэта яшчэ не гарантыя яе ўкаранення ў рэальную эканоміку.

На сустрэчы старшыні Гродзенскага аблвыканкама Уладзіміра КРАЎЦОВА з вучонымі рэгіёна прагучала прыемная навіна. Праект старшага выкладчыка факультэта інвацыянальнай тэхналогіі машынабудавання ГРДУ імя Янкі Купалы Віктара БАРАПАЕВА «Фторкампазіты для энергетыкі», які дазваляе адмовіцца ад імпартаў аналагаў, увайшоў у дзясятку лепшых на моладзевым конкурсе «100 ідэй для Беларусі» за 2013 год. Не горш за замежныя павінен быць і наакампазіты перавязачны матэрыял, распрацаваны асістэнтам кафедры хірургічных хвароб Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Русланам ДОУНАРАМ.

Аднак у цэлым у агульным аб'ёме адгранаў прадукцыі інавацыйнага складае ўсяго каля 7%. А канкурэнцыя на рынках абвастраецца, і наперадзе будуць толькі тыя вытворцы, якія працуюць па найноўшым тэхналогіях. Ды і ўвогуле трэба разумець, што краіны, якія знаходзяцца на абочыне інавацыйнага развіцця, становяцца сыравінным прыдаткам эканамічна развітых дзяржаў, альбо, не маючы запасаў тых ці іншых рэсурсаў, асуджаны на дэградацыю.

Таму эканоміцы рэгіёна патрабуюцца больш дапамогі ад вучоных, падкрэсліў Уладзімір Краўцоў. Гэта датычыцца вырошчвання якаснага льну ды і многіх іншых праблемных пазіцый. Мясцовае ўлад, са свайго боку, дапаможа ва ўдасканаленні навуковай базы рэгіянальнага ВНУ і навукова-даследчых цэнтраў, задзейнічае сродкі існуючых фондаў для падтрымкі інавацыйных конкурсаў.

У прыватнасці, вялікія надзеі ўскладаюцца на тэхнапарк у Гродне, які ўжо сёлета павінен актывізаваць дзейнасць на карысць новых тэхналогіяў. Вучоныя Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, напрыклад, маюць намер распрацаваць бізнес-план і развіваць у тэхнапарку біятэхналагічны напрамак.

Дарчы, ужо ёсць аддача ад працы інавацыйных падраздзяленняў, што ствараюцца непасрэдна ў ВНУ. Напрыклад, прадпрыемства «Тэхналаб» пры ГРДУ імя Янкі Купалы вырабляе прыборы для дэманстрацыйных эксперыментаў па фізіцы, распрацаваныя дацэнтам кафедры радыёфізікі Аляксандрам ВАСІЛЕВІЧАМ. Прычым яны запатрабаваны не толькі ў нас: выдзецца падрыхтоўка да экспертных паставак у Азербайджані і Польшчы. А электронныя вучоныя комплексы ствакаў у Азербайджані і Польшчы. А электронныя вучоныя комплексы ствакаў у Азербайджані і Польшчы.

Хоць здарэцца і так, што навукоўцы і вытворцы географічна быццам і знаходзяцца побач, аднак партнёрства не атрымаюцца. Трэба сфарміраваць эфектыўную сістэму ўзаемадзеяння навукі і вытворчасці, ствараць даследчыя і канструктарска-тэхналагічныя цэнтры з улікам спецыфікі прадпрыемстваў рэгіёна. Вось які прыклад прывёў

Старшыня райвыканкама супакоіў грамадзян, што ніводзін настаўнік не застаецца без работы, для ўсіх знойдуць месцы ў суседніх школах. Дзядей жа будуць дастаўляць у бліжэйшую школу вёскі Камуна аўтобусам. Сямён Шапіра нагадаў, што ў краіне праводзіцца аптымізацыя сістэмы адукацыі. Гэты працэс балочы, але незваротны.

Не абышлося, як заўжды, без скаргаў на дрэнныя дарогі. Губернатар даручыў прааналізаваць стан і класіфіі спіс участкаў, што патрабуюць першацарогава рамонт. А рэанімацыя «Голас Любаншчыны» параіў арганізаваць на сваіх старонках СМС-інфармаванне, куды б чытачы змаглі патэлефанаваць і агучыць канкрэтыя праблемы сваёй вуліцы, вёскі.

Усяго ж было разгледжана 17 зваротаў. У тым ліку па медыцынскім аслугоўванні, выдзелены сацыяльнага жылля, будаўніцтва. Дадам, большасць заяўнікаў прыйшла на прыём, не агучыўшы папярэдняе свае праблемы ў райвыканкаме. Губернатар адзначыў, што першапачаткова трэба звяртацца ў мясцовыя органы ўлады. І толькі ў тым выпадку, калі адтуль атрыманы нездавальняючы адказ, а пытанні застаюцца, ісці ў вышэйшыя інстанцыі. «Губернатар — гэта не традыцыйны суддзя, які вырашыць любую сітуацыю, памірыць варуючыя бакі. Ён такі ж член грамадства, які ўсе астатнія, і прытрымліваецца перш за ўсё літары закона», — нагадаў заяўнікам Сямён Шапіра.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

ПРЫВАБНАСЦЬ ПАВЕТРАНАЙ ПРАСТОРЫ РАСЦЕ

Карыстальнікамі паветранай прасторы ў Беларусі за мінулы год сталі 1 082 авіякампаніі з 97 краін свету.

Паводле інфармацыі прэс-службы Мінтранса, асноўны паток паветраных суднаў быў сфарміраваны за кошт авіякампаній: Расійскай Федэрацыі — 92 890 самалётаў, ці 36 працэнтаў ад агульнай колькасці паветраных суднаў; Германіі — 23 790 паветраных суднаў, ці 9 працэнтаў; Беларусі — 22 570 самалётаў, ці 8 працэнтаў. За мінулы год органы абслугоўвання паветранга руху грамадзянскай авіяцыі Рэспублікі Беларусь прадставілі аэранавігацыйнае абслугоўванне 255 208 паветраным суднам, што склала 106 працэнтаў да ўзроўню папярэдняга года. Было забяспечана 18 130 цыклаў «узлёт-пасадка» на аэрадромах грамадзянскай авіяцыі нашай краіны, ці 111 працэнтаў да ўзроўню 2012 года. Колькасць транзітных палётаў у паветранай прасторы Рэспублікі Беларусь дасягнула 221 311 і ў параўнанні з папярэдняга года павялічылася на 5 працэнтаў. Бяспэка палётаў была забяспечана цалкам: парашэнняў правілаў абслугоўвання паветранга руху і парадку карыстання паветранай прасторай Рэспублікі Беларусь з боку персаналу па арганізацыі паветранга руху не выяўлена.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЖУРФАКАЎЦЫ ПЕРАМАГЛІ З «ГАРАДСКІМ ТРЫЛЕРАМ»

Пяцікурснікі Інстытута журналістыка БДУ Дзяніс Мароз і Дзяніс Кабцоў сталі фіналістамі першага усерасійскага конкурсу кінасценарыяў «Галоўпітчынг». Арганізатарамі спаборніцтва выступіла група кампаній «Галоўкіно» — адзін з буйнейшых кінатэлевізійных канцэрнаў СНД.

Робота студэнтаў БДУ ўвайшла ў топ-35 лепшых сценарыяў. Усяго ў конкурсе ўзялі ўдзел 1930 аўтараў з Расіі і краін СНД, якія прадставілі на суд журы 2900 сваіх работ.

Маладыя сценарыісты з БДУ прадставілі праект поўнаметражнага фільма «Клуб самазабойцаў». Карціна ўяўляе сабой гарадскі трылер, у якім напружаны сюжэт спалучаецца з маральнай дилемай герояў. Работа Дзяніса Мароза і Дзяніса Кабцова атрымала высокую ацэнку экспертнага журы і была рэкамендвана да экранізацыі. У конкурснаю камісію ўвайшлі рэдактары вядучых расійскіх кінакампаній і кінасаюзаў, прадюсары, крытыкі і кіназнаўцы: Фёдар Бандарчук, Валерый Тадароўскі, Міхал Галусця, Ілья Бачурын і іншыя.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ВЫПІ І НЕ ЗАЎВАЖЫЎ... МЯЖЫ

Як патлумачыў грамадзянін Украіны брэсцкім памежнікам, ён зусім не хацеў парушыць памежнае заканадаўства. Проста вырашыў схапіць у гошці ў суседнюю вёску, а каб ісці было веселей, трохі выпіў.

Потым заблудзіўся, і нека сам сабой ногі прывялі... У Беларусі да гэтых Дубок. І можна было б, відаць, паверыць нядуцліваму падарожніку, каб пагара месца там яго не затрымлівалі амаль на гэтым месцы. Тады яго дэпартавалі тэрмінам на пяць гадоў. Цяпер гісторыя можа скончыцца крымінальнай справай і нават пазабудзеным волю. Каля вёскі Дубок Брасцкага раёна з пачатку гэтага года затрыманы трэці нелегалыны падарожнік з Украіны.

Яна СВЕТАВА.

СУТЫКНУЦЦЯЎ ЛОБ... У БЫХАЎСКім РАЁНЕ СУТЫКНУЦЦЯ ПАСАЖЫРСКІ АЎТОБУС І ЛЕГКАВЫ АЎТАМАБІЛ. ЕСЦЬ АХВАРЫ...

Дарожна-транспартнае здарэнне з удзелам легкавіка «Хундай-Матрыкс» і рэйсавага аўтобуса «Неаплан» (маршрут Санкт-Пецярбург — Адэса) адбылося раніцай каля вёскі Абідавічы Быхаўскага раёна. Згодна з папярэдняй версіяй, было лабавое сутыкненне, пасля чаго аўтобус з'ехаў у ковет і перакуліўся. У «Неаплане» знаходзіліся 21 пасажыр і два кіроўцы (дзевяць грамадзян Расіі, трынаццаць — Украіны і адзін — Малдова). У легкавым аўтамабілі ехалі двое грамадзян Украіны, якія ў выніку ДТЗ загінулі. Для перавозкі пасажыраў з Быхава быў накіраваны аўтобус «Магілёўаўтатранс». Пазней яны паехалі да пункта прызначэння на рэзервовы аўтобус. Работнікі МНС праводзілі работы па дэблакіроўцы загінуўшага, а таксама паставілі на колы аўтобус.

Сяргей РАСОЛЬКА.

РЫБАКІ ПРАВЯЛІСЯ ПАД ЛЁД

Бяда здарылася на возеры Беллае каля горада Белаазёрска Бярэзавскага раёна. У нядзелю вечарам з зімовай рыбалкі вярталіся двое жыхароў Пружан. Мужчыны ішлі па лёдзе і не заўважылі прамывіну за кіламетр ад берага.

Яны праваліліся ў ваду. Крыкі аб дапамоце пачулі іншыя рыбакі. Да прыезду падраздзялення МНС 62-га падраздзялення выпадковыя сведкі змаглі выцягнуць на лёд. Выратавальнікі даставілі яго на бераг і перадалі брыгадзе хуткай дапамогі. З дыягназам пераахладжэння пацірпелы шпіталізаваны.

А маладзёішыя з рыбакі ўзялі не ўдалося. Як падкрэсліў кіраўнік прэс-службы Брасцкага абласнога ўпраўлення МНС Сяргей МАШНОЎ, на старэйшым мужчыну была выратавальная камізілка, гэта дазволіла яму пратрымацца ў вадзе да прыбыцця дапамогі.

Яна СВЕТАВА.

ЛЕЎ ПАПАЎ НА СУПРАЦЮЎНІЦУ ЗААПАРКА У ГРОДНЕ

Работніца Гродзенскага заапарка вырашыла пагладзіць ільва і засталася без рукаў, паведаміў дырэктар дзяржаўнай установы культуры «Гродзенскі заалагічны парк» Алег Жданкін.

Інцыдэнт адбыўся ў суботу 8 лютага. Вопытная 37-гадовая супрацоўніца заапарка, работніца кармакухі, скончыўшы сваю рабочую змену, сабралася ісці дамоў. Але па дарозе жанчына вырашыла пагладзіць ільва, пералезла праз агароджу секцыі «драпежных жывёлы» і прасунула руку паміж жалезнымі прутамі валяра. У адказ леу напаў на жанчыну.

З вялікай укушанай ранай правага перадплечча жанчына была шпіталізавана. Ёй выканана ампутацыя на ўзроўні правага плеча. Паведамляецца, што яе стан цяпер здавальняючы.

«Пацярпела праўце ў нашым заапарку 15 гадоў, але яе работа ніколі не была непасрэдна звязана з жывёламі. Яна павар на кармакухні. Мне цяжка сказаць, з якіх меркаванняў яна была такой неасцярожнай. Гэта адзінакае і вельмі сумнае здарэнне для нас. Хачу нагадаць усім наведвальнікам нашага заапарка, што неабходна строга выконваць правілы беспякі», — сказаў дырэктар. Па факце нападзення льва на чалавека праводзіцца праверка.

ПАЙШОЎ НА «РЫБАЛКУ» — ПАТРАПІЎ НА ЛЯЧЭННЕ АД... АЛКАГАЛІЗМУ

Па рашэнні Кіраўскага раённага суда бранкеры з вёскі Стайкі, які незаконна здабўў лёса, прызначаны штраф у памеры 3,9 мільёна рублёў, а яго паліцэйска стралба канфіскаваная ў даход дзяржавы. Яшчэ да пачатку судовага працэсу парушальнік пакрыў нанесеную прыродзе шкоду — 9,5 мільёна рублёў. Паліваў мужчына без дазвольных дакументаў і быў затрыманы дзяжурчы званку, які паступіў дзяржінспектарам за «тэлефонам даверу».

— Да аднаго года абмежавання волі без накіравання ў прапраўную ўстанову прыгавораны бранкеры з вёскі Піскі Бярэзавскага раёна. Ён быў затрыманы на возеры Чорнае з забаронай прыладай — стаўной сеткай. У той момант мужчына быў нападлітку. У адпаведнасці з заключэннямі экспертаў, яму прызначана прымусовае лячэнне ад алкагалізму. Пры вынесены прыговору суд улічыў і той факт, што за чатыры месяцы да таго парушальнік ужо быў судзімы — таксама за незаконнае рыбалоўства, — распавядаў прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і рэліквінаў светы пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусі Волга Громовіч. Па 9 мільёнаў рублёў штрафу даводзіцца заплаціць і двом рыбакам-нелегалам з Гомельскага раёна. Яны рыбачылі сеткамі ў арадаваных угоддзях на возеры Валодзькіна. Шкоду, нанесеную прыродзе, — 7 мільёнаў рублёў — парушальнікі пакрылі добраахвотна ў дасудовым парадку.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СТОП МІГРАЦЫІ

вава больш за 23 млн чалавек, то да 2012 года колькасць жыхароў скарацілася да 19 млн. І гэта толькі афіцыйная статыстыка. Падобная дынаміка назіраецца і ў Балгарыі, адкуль толькі згодна з афіцыйнымі звесткамі эмігравала больш за мільён жыхароў з 9 мільёнаў на 1991 год. У выніку гатоўнасць да прыняцця рашучых захадаў па барацьбе з пратокам мігрантаў ужо абвясцілі Вялікабрытанія, Германія і Францыя. Пры гэтым Германія і Францыя пакуль абмежаваліся паўмерамі. Так, Германія вырашыла абмежаваць для мігрантаў меры сацыяльнай падтрымкі, а Францыя робіць больш жорсткім заканадаўства па часовым працаўладкаванні. У той жа час Вялікабрытанія выклала гатоўнасць пайсці значна далей. У сваім артыкуле, апублікаваным у Financial Times у лістападзе 2013 года, прэм'ер-міністр Дэвід Кэмеран заклікаў абмежа-

ваць прыток эмігрантаў з бедных краін ЕС у багатыя. Яго прапанова вельмі простая — забараніць грамадзянам бедных краін ЕС пераязджаць у багатыя, пакуль узровень ВВП на душу насельніцтва ў гэтых дзяржавах не дасягне сярэднееўрапейскіх паказчыкаў. Нягледзячы на жорсткую крытыку, якая з'явілася на яго адрас (так, старшыня Еўракамісіі Жазэ Мануэль Барозу заявіў, што «свабоднае перамяшчэнне з'яўляецца фундаментальным еўрапейскім прынцыпам, які павінен выконвацца»), брытанскі прэм'ер ад сваіх планаў так проста адмаўляцца намеру не мае. У студзені 2014 года ў інтэрв'ю тэлекампаніі BBC ён заявіў аб імкненні ствараць новыя міграцыйныя бар'еры, ідучы, пры неабходнасці, на перагаворы з Еўрасаюзам наконт гэтага. І брытанцы таксама можна зразумець — толькі афіцыйна ў Брытанію штогод пераязджае

з праблемай мігрантаў. Пры такім развіцці падзей кожны наступны выбары прыводзяць да росту ў парламентах і ўрадах і прадстаўнікоў, што кардынальна мяняе палітычны ландшафт у краінах ЕС. І традыцыйна партыі разумеюць, што ім самім трэба штоосьці рабіць дзеля вырашэння гэтай праблемы, каб захаваць свой уплыў на выбарчыку. Не засталіся ў баку ад міграцыйнай тэмы і швейцарцы. На тэрыторыі ў 41,285 км (што ў пяць разоў менш за тэрыторыю Беларусі) ужо прахывае больш за 8 мільёнаў чалавек, і не трэба забываць, што большасць іх знаходзіцца ў

ЯК ПРАДУХІЛІЦЬ ВЫБУХІ БЫТАВЫХ КАТЛОЎ?

Пацяпленне — не нагода страчваць пільнасць

Пачатак асенне-зімовага перыяду 2013-2014 гадоў характарызаваўся незвычайна высокімі тэмпературамі, што спрыяла паслабленню кантролю за станам бытавых воданагрэвальных катлоў і эксплуатацыяй сістэм ацяплення жылых дамоў, грамадскіх і вытворчых будынкаў. Рэзкае зніжэнне тэмпературы паветра, асабліва ў начны час, прывяло да выбухаў бытавых катлоў. Цяпер зноў пацяплела, але ўсё жыццё яшчэ наперадзе, таму правільныя беспякі забываць не варта. Хаця б дзеля таго, каб не стаць перажанам падобных паведамленняў.

Шэсць выбухаў катлоў адбыліся ў студзені і адзін — у лютым гэтага года, два чалавекі атрыліся чадным газам. Першы выбух прагрэме ў прыватным жылым доме ў вёсцы Зубкі Клецкага раёна Мінскай вобласці. У выніку індэцтэнду тэрмічнай апёкі атрымалі гаспадыня дома і яе 16-гадовы сын, якія знаходзіліся на кухні. Аналагічнае здарэнне адбылося ў Магілёве, там выбухну самаробны кацёл, які знаходзіўся на верандзе жыллага дома. У Драгачыне Брэсцкай вобласці

ад выбуху катла была разбурана жалазобетонная перагародка. Атрымаў апёкі вачэй, закрытую чэрпална-магзавую траўму гаспадар кватэры. Пры выбухах катлоў у Мікашэвічах Брэсцкай вобласці і вёсцы Ведрыч Чэрвеньскага раёна Мінскай вобласці пашкоджаны кватэры і дом. А ад выбуху катла ў кацельні ААТ «Агра-Сервіс», размешчанай у Магілёве, разбураны будынак кацельні.

«Замярзанне сістэмы ацяплення, як правіла, адбываецца ў памяшканнях, якія знаходзяцца на гарышчы, пры няўцэпленых або недастаткова ўцэпленых пашыральных баках, калі катлы эксплуатаюцца на цвёрдых відах паліва (дровы, торфабрыкет або вугалі) не пастаняна або пры наяўнасці скразнякоў, якія ўздзейнічаюць на трубы сістэмы ацяплення, — тлумачыць у дэпартаменце па наглядах за бяспечным выдзеннем работ у прамысловасці Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. — У выпадку адсутнасці цыркуляцыі ў сістэме ацяплення і пры гарэжы паліва ўнутры труб або чыгуных секцый катла адбываецца закіпанне вады, што суправаджаецца ростам ціску. Пры дасягненні крытычнага ціску трубы або секцыі катла разбураюцца. Праз выід з пашкоджанага катла вылі-

кага аб'ёму пары і паравадзяно-сумесі адбываецца павышэнне ціску ўнутры памяшкання і разбураенне апорных канструкцый будынка. У выніку выкіду пары і паравадзяно-сумесі, частковага або поўнага разбураення будынка людзі, якія ў ім знаходзяцца, атрымліваюць апёкі і траўмы».

Каб зацэраць сябе і сваіх блізкіх, неабходна выканаць хаця б мінімальную колькасць аперацый, якія дазваляць прадухіліць выбухі катлоў:

1. Пераканацца, што замыкальныя органы на трубаправодзе, які падае, і на зваротным адкрыты, а таксама адкрыты ўсе замыкальныя прылады, устаноўлены на сістэме ацяплення.

2. Выдаліць кандэнсат з ніжняй кішэні дымавога трубы.

3. Правесці агляд агаляюкаў камінаў і каналаў дымаходаў і пераканацца ў адсутнасці і абмярвання і заркароўвання.

4. Да пачатку распальвання катла адкрыць лінію падсілкоўвання сістэмы ацяплення і кантрольную лінію запалнення пашыральнага бака. Выцяганне вады з кантрольнай лініі сведчыць пра тое, што сістэма ацяплення не замерзла. Пры гэтым неабходна пераканацца ў тым, што ціск па манометры, усталяваным на катле, не расце.

5. Калі з кантрольнай лініі запалнення пашыральнага бака не пайшла вада, а ціск вады ў катле расце і дасягае ціску ў водаправоднай сетцы, сістэма ацяплення замерзла. У гэтым выпадку кацёл распальваецца катгарычца забараняецца. Неабходна вызначыць месца замярзання ацяпляльнай сістэмы, адграць яго, і толькі потым, калі з кантрольнай лініі (пры адкрытай падсілкавальнай лініі) пацячэ вада, можна паступова распальваць кацёл, усе час кантралюючы ціск вады ў катле па усталяваным на ім манометры. Калі ціск вады ў катле пачынае набліжацца да максімальна дапушчальнага, неабходна тэрмінова спыніць падачу паліва ў кацёл і выдаліць з катла ў бяспечнае месца падпаленае паліва. У гэтым выпадку сістэма ацяплення не адграцца.

■ Май на ўвазе

НЕЗАМУЖНЯ, ЖАНАТЫЯ... ПРЫГОЖЫЯ!

У Беларусі шукаюць новую «міс». А таксама «місіс» і «містара»

Кастынгі ажно трох конкурсаў прыгажосці адбудуцца ў Мінску на гэтым тыдні. 14, 15 і 16 лістапада з 10 да 18 гадзін у Нацыянальнай школе прыгажосці арганізатары чакаюць усіх ахвотных паказаць сябе і прадэманстраваць разнастайныя таленты ў барацьбе за тытулы «Міс Беларусь», «Містар Беларусь» і «Місіс Беларусь». Усе тры маштабныя праекты ладзіць тэлеканал АНТ.

«Акрамя таго, у мэтах прадухілення надзвычайных здарэнняў рэкамендуецца выконваць працу па мантажах бытавых воданагрэвальных катлоў і ацяпляльнай сістэмы толькі з дапамогай спецыялізаваных арганізацый. Пры гэтым неабходна, каб работнікі, якія выконваюць работы па мантажах і наладцы катлоў, праводзілі навучальныя карыстальніцкія з аднакай аб гэтым у пашпарце катла», — раяць спецыялісты.

І яшчэ, самае галоўнае, ні ў якім разе не выкарыстоўвайце самаробныя катлы, не абсталяваныя аўтаматыкай бяспэкі і кантрольна-вымяральных прыбораў. Не рызыкуйце жыццём і здароўем блізкіх вам людзей.

Падрыхтаваў Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

СТАТЫСТЫКА

З пачатку 2009 года па пачатак лютага 2014-га зафіксавана 45 выбухаў бытавых катлоў. Усяго пацярпелі 15 чалавек, у тым ліку смеротна траўмаваны тры, пашкоджанні рознай ступені цяжару атрымалі 12 чалавек. Неабходна адзначыць, што з 45 катлоў, якія выбухнулі, 8 былі самаробнымі, не адпавядалі патрабаванням дзейных тэхнічных нарматыўных прававых актаў. Разам з тым асноўнай прычынай выбухаў стала замярзанне труб сістэм ацяплення і пашыральных бакаў са спыненнем цыркуляцыі вады.

ЗАКОН АДЗІН ДЛЯ ЁСІХ

У тым ліку для іншаземцаў, якія жывуць у Беларусі

Ці часта іншаземцы здзяйсняюць у нашай краіне злачынствы і якія? Наадварт — ці шмат злачынстваў здзейснена ў дачыненні да прызых? Апошняе пытанне ў Год гасціннасці найбольш актуальнае. У Віцебскай вобласці, паводле інфармацыі праваахоўных органаў, штогод няўхільна расце колькасць замежнікаў, якія тут пастаняна або часова пражываюць. Што цікава, пры гэтым з году ў год працэнт учыненых іншаземцамі злачынстваў практычна не змяняецца — 3% ад усіх.

Калі ў 2011 годзе колькасць замежнікаў, што пастаняна пражываюць у Віцебшчыне, была на ўзроўні 22 тысяч чалавек, у 2012 годзе гэта ўжо 23 тысячы. А летась было зарэгістравана амаль што 26 тысяч прызых, якія маюць пасведчанне на права жыхарства.

— Сярод тых, хто пастаняна пражывае ў нашай вобласці, грамадзяне Расійскай Федэрацыі складаюць амаль 18 тысяч. З іншых рэспублік былога СССР і краін Балтыі — па 2,5 тысячы чалавек, з калізаўскага рэгіёна — каля 800 чалавек, прыкладна столькі ж — з краін Сярэдняй Азіі, — паведаміла «Звяздзе» Таццяна РАМАШОВА, начальнік упраўлення па грамадзянстве і міграцыі УУС Віцебскага аблвыканкама.

Паводле яе слоў, таксама маюць дазвол на часовае пражыванне (гадавую рэгістрацыю. — Аўт.) больш як 6 тысяч чалавек.

— Каля 50 замежнікаў парушылі тэрмін забароны на ўезд у Беларусі. Па фактах учынення імі крадзяжоў было заведзена 47 крымінальных спраў. 19 парушылі правілы дарожнага руху (здзейснілі ДТЗ падчас транзітнага руху. — Аўт.). Супрацоўнікамі ДАІ на дарогах Віцебскай вобласці выяўлена 8 фактаў выкарыстання гасцамі краіны падробленых пасведчаняў кіроўцы, — расказаў Ігар ЯЎСЕЕЎ, начальнік УУС Віцебскага аблвыканкама.

Таксама на тэрыторыі вобласці летась выяўлена 11 фактаў малярства, учыненых не грамадзянамі Беларусі, 3 — хабарніцтва, 2 — арганізацыі незаконнай міграцыі.

Летась за прыцягненне да крымінальнай і адміністрацыйнай адказнасці былі ануляваны пасведчанні на права жыхарства каля 70 іншаземцаў. Было выправаджана за межы Беларусі 435 замежных грамадзян, з іх каля 220 — пад канвоем.

— Вельмі жорстка ставімся да замежнікаў, затрыманых за кіраванне транспартнымі сродкамі ў стане алкагольнага ап'янення. З 230 чалавек, прыцягнутых да адміністрацыйнай адказнасці, 42% летась былі высланы з краіны. — дадаў кіраўнік міліцыі Віцебшчыны.

У Віцебскай вобласці летась каля 200 іншаземцаў пацярпелі ад злачынстваў. Зарэгістравана 140 крадзяжоў, 16 чалавек пацярпелі ад выніку парушэння правілаў дарожнага руху, 7 — ад хуліганства...

Каб мясцовыя жыхары не крыўдзілі прызых студэнтаў, якія вучацца на Віцебшчыне, ды і апошня самі не парушалі закон, праводзіцца адпаведная праца. У прыватнасці, іншаземным студэнтам паказваюць фільм пра тое, як ім трэба паводзіць сябе ў розных сітуацыях... Не рэкамендуецца, напрыклад, уначы час (пасля 23 гадзін. — Аўт.) знаходзіцца на вуліцы. Каб не дапусціць здзяйснення супрацьпраўных дзеянняў у дачыненні да замежных студэнтаў, каля ўсіх студэнцкіх інтэрнатаў, дзе яны жывуць, у вачэрні і начны час супрацоўнікамі міліцыі ажыццяўляюць патруляванне. Таксама да такіх інтэрнатаў набліжаны наравы супрацоўнікаў «Аховы».

У Віцебскай вобласці ў пяці вышэйшых навучальных установах вучацца каля 1,9 тысячы замежных студэнтаў з 40 краін свету. Большасць з іх — грамадзяне Туркменістана.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

■ Без перашкод

НЕФАРМАЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ АБ'ЯДНОЎВАЕ

Для самарэалізацыі інвалідаў аднаго пандуса недастаткова

Безбар'ернае асяроддзе вельмі важнае для людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Але для таго, каб пасля сустрэчы з сябрамі і кавярні чалавек з інваліднасцю адправіўся арганізоўваць, напрыклад, сваю ўласную фотавыставу, аднаго пандуса і ліфта недастаткова: неабходна мець мзту і ўмець аперываць стратэгіямі планавання сваёй дзейнасці, быць зацікаўленым у асобным росце.

Таму нядаўна ў сталічнай сацыяльна-рэабілітацыйнай установе «Эгаліт Цэнтр» прайшоў пілотны трэнінг для маладых людзей з інваліднасцю «Асобны рост як складнік поспеху».

На працягу трох дзён маладыя людзі знаёміліся, гулялі ў LARP/ролевыя гульні актываўнага дзеяння (накіраваную на згуртаванне ўдзельнікаў), вывучалі аналізаваць праекты і прымаць калектыўнае рашэнне, выконвалі практыкаванні па пастаноўцы мэт і працавалі з матывацыяй, вучыліся працаваць у камандзе, рашаючы творчыя задачы, візуалізавалі мару і спецыяльны тэхнічны стратэгічнага планавання (у тым ліку «адваротнае планаванне»), якія спрыяюць усвадленню і арганізаванню руху да сваёй мары.

З такой праблемай, як самавызначэнне і самарэалізацыя сутыкаюцца людзі розных узростаў, сацыяльнага статусу і фізічных магчымасцяў, таму і трэнінг, і далейшая праца «Эгаліт Цэнтра» ў гэтым

напрамку будзе накіравана на інтэграваныя групы ўдзельнікаў, у якіх будучы знаёміцца, мець стасункі і разам працаваць людзі як з інваліднасцю, так і без.

Праект быў ажыццяўлены ў супрацоўніцтве з Беларускай Асацыяцыяй клубаў ЮНЕСКА за кошт сродкаў прадстаўніцтва зарэгістраванага аб'яднання Deutscher Volkshochschul — Verband eV (ФРГ) у Беларусі пры садзейнічанні Праграмы падтрымкі Беларусі ў рамках праекта «Навучальны рэгіён: Адукацыя для ўсіх пакаленняў». Трэнінг адбыўся на базе тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Маскоўскага раёна г. Мінска, з якім «Эгаліт» выступае ў партнёрстве ў праектах спартыўнай і сацыяльнай накіраванасці.

Уражанні ўдзельнікаў трэнінгу:
Яўген СУХАДОЛЬСКІ: «Адзін немагаваны момант для мяне як для чалавека з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі і, як вынік, вельмі няяслага і сарамлівага — гэта тое, што трэнінг даў мне магчымасць прапрацаваць над сваімі страхамі. Калі б не работа ў камандзе, то, хутчэй за ўсё, я б так і прасядзеў цычэнька ўсе гэтыя тры дні дзе-небудзь набад, а на практыцы выйшла ўсё з дакладнасцю надварот, чаму асабіста я невмыючы рады».

Дар'я ПАСТУХОВА: «У нас падбалася сапраўды выдатная група з вельмі добрымі людзьмі. Працаваць у ёй мне было вельмі камфортна. Больш за тое, сумесная праца дала мне падставу задумацца аб шматлікіх рэчах, у тым ліку аб тым, што праца ў камандзе з рознымі людзьмі не выносіць згаізму. Я была б вельмі рада працягнуць зносіны і сумесную дзейнасць у групе!»

Настася САБЛІНА: «Я рада, што за час трэнінгу ўса хаатычная сукупнасць маіх думак набыла форму доўгатэрміновых мэтаў і планаў на будучыню».

Яўген МАРОЗАЎ: «Група сапраўды класная сабралася. Я адчуваў сябе амаль як рыба ў вадзе. Многія прапапоўвалі вельмі цікавыя ідэі падчас працы ў групах. У цэлым усё было выдатна!»

Агнія АСАНОВІЧ

«ПРАДЭМАНСТРАВАЛІ ПРАЦАЗДОЛЬНАСЦЬ РАДЫЁПРЫЁМНІКА. НАРАКАННЯЎ НА ЯКАСЦЬ ПРЫЁМУ НЯМА»

У рэдакцыю «Звязды» звярнуліся — напачатку па нашай «гарачай лініі», а потым яшчэ і пісьмова з тым жа пытаннем — жыхары вёскі Верхняе Глыбоцкага раёна. Запыт вясцоўцаў датычыўся таго, пра што мы ўжо неаднойчы пісалі, адказваючы на аналагічныя пытанні з іншых месцаў — адключэння правядзенага радыё...

— У нас яшчэ ў лютым мінулага года адключылі яго: павесілі паперку на дзвярах вузла сувязі, што гэтак мэрарпрыемства праводзіцца па рашэнні абласных уладаў. У райцэнтры гэтую інфармацыю пацвердзілі і прапанавалі набыць у крамах радыёпрыёмнікі. Некаторыя купілі, але карысці ад іх ніякай: акрамя шуму, трэску і гулу нічога не пачулі. У вёсцы 143 дамы, пражывае больш за 300 жыхароў, у асноўным гэта людзі пажылога веку, якія ўсё жыццё прывыклі слухаць радыё. А цяпер — цішыня. Вось ідуць выбары, а мы не можам пазнаёміцца з кандыдатамі, з іх перадавыбарнай праграмай, вырашыць, за каго аддаць свой голас, — гаварылі і пісалі заўянікі.

І далей, як і ў ўсіх іншых аналагічных зваротах, прыгадвалі мінулае, здзіўляліся, чаму радыё зрабілася стратным, «калі ўсёго стала ўдасталь», і, вядома ж, прапапоўвалі павысці плату за яго — абый толькі вясчанне правядзенага радыё аднавілі. «І мы па-ранейшаму будзем слу-

хаць розныя перадачы, музыку, песні...»

У Глыбоцкім раённым вузле электрасувязі нам паралі звартаца ў пошуках адказу для вясцоўцаў у вышэйшую арганізацыю. У выніку афіцыйны адказ па сутнасці звароту рэдакцыі даслалі з Віцебскага філіяла РУП «Белтэлекам».

«Сёння насельніцтва Рэспублікі Беларусь мае магчымасць атрымліваць сацыяльна значную інфармацыю з разнастайных крыніц, такіх, як эфірнае, кабельнае і інтэрактыўнае тэлебачанне, радыёэфэчанне, інтэрнэт, сеткі сотавай рухомай электрасувязі, друкаваныя і іншыя сродкі масавай інфармацыі.

У мэтах забеспячэння гарантаванай дастаўкі да насельніцтва інфармацыі, якая распаўсюджваецца аічыннымі сродкамі масавай інфармацыі, у Рэспубліцы Беларусь арганізавана эфірнае трансляцыя гукавой праграмы «Першы нацыянальны канал Беларускага радыё». У выніку гэтай праграмы ў вёсцы Верхняе Глыбоцкага раёна адбылося ў лютым 2013 года. Перад тым насельніцтва было папярэджана праз працоўнікаў вузла паштовай сувязі, праз аб'явы (на аддзеленыя сувязі, краме, клубе, бібліятэцы). Тлумачэнні аб мерпрыемствах па атымізацыі сеткі правядзенага вясчання былі надрукаваны ў раённай газеце, а таксама былі неаднаразова аб'явы ў лютым 2013 года па сетцы правядзенага вясчання.

Супрацоўнікі вузла сувязі Глыбоцкага раёна прадэманстравалі праздольнасць аднапраграмага радыёпрыёмніка на хвалі Першага нацыянальнага канала Беларускага радыё дырэктару ААТ «Верхняе» Каржу І.В. і старэйшым вёскай Верхняе Філіповічу А.В. у хаце, дзе ён пражывае. Нараканняў на якасць прыёму праграмы няма, дадаткова былі растлумачаны ўмовы набыцця і выкарыстання гэтых радыёпрыёмнікаў».

Сяргей РАСОЛЬКА.

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

ГАРАЧЫЯ ГОНКІ

Другі этап чэмпіянату Беларусі па зімовых трэках гонках на Кубак SKF, які праходзіць традыцыйна пад назвай «Гарачы лёд», адбыўся ў выхадныя на стадыёне «Зара».

Гледачоў чакала сапраўдная барацьба з адначасовым удзелам чатырох спартсменаў, якія часта ў кантактнай барацьбе аспрачваюць першыняства ў зездах. З выгляду машыны, абравы іх спабарнічаюць спартсмены,

звычайныя, але пад капатам у кожнай — каля двухсот «конеў», што поўнаасо адпавядае гоначнай тэхніцы.

Удзельніца чэмпіянату чакалі некаторыя змены: спабарніцтва сёлета праходзілі на працягу двух дзён. Прычым у суботу адбыліся толькі трэніроўкі і кваліфікацыя, а ў нядзелю — выключна зезды. Упершыню чэмпіят пад назвай «Гарачы лёд» прайшоў у 1999 го-

дзе і адрэза заваяваў велізарную папулярнасць у гледачоў. За многія гады правядзення правілы мяняліся некалькі разоў: спачатку выкарыстоўвалася толькі нешыпаваная гума, потым гума са стандартным шпымом, рабіліся спробы правядзення ў двух класах... Сезон-2013 упершыню праходзіў на шыне 4,5 мм, якая застанецца і ў 2014 годзе. Мінскі р-н.

ДА СЛОВА

На конкурс «Містар свету» Беларусь упершыню выставіла ўдзельніка ў 2010 годзе — ім стаў Міхал Баранаў (на фота), мадэль Нацыянальнай школы прыгажосці. Праўда, у фінал турніру прыгажосці сярод мужчын беларус не трапіў.

Рэспубліка Беларусь. Гэты конкурс арганізатары хочуч зрабіць адрозным ад аналагічных шоу ў іншых краінах свету, з улікам беларускага менталітэту. А значыць, не столькі абіраць найперша прыгажуню сярод мужчын мадэльнай знешнасці (а то і прафесійных мадэляў), колькі даць магчымасць удзельнікам прадэманстраваць найлепшыя мужчынскія якасці — розум і дасціпнасць, сілу і стрыманасць, і г.д. — тут кожны можа самастойна далапісаць патрабаванні да эталону мужчыны.

У мужчынскай анкеце ёсць пытанні пра сям'ю і дзяцей, але ніякіх забарон наконк наўняўнасці штампам у пашпарце не прапісана.

Таксама ў прэтэндэнты, як, зрэшты, і ва ўдзельніцы «Міс Беларусь» і «Місіс Беларусь», абавязкова пацвярдзена здольнасці і талентамі, наўняўнасцю або адсутнасцю хронічных хвароб, стаўленнем да спорту, веданнем замежнай мовы і наўняўнасцю кантракту або дагавору, якія абмяжоўвалі б іх удзел у конкурсах прыгажосці. Далей жа ўсё залежыць ад саміх удзельнікаў — наколькі яны здольныя здзівіць і запамінацца, раскрываць сілу свайго характару і розуму.

...Пасля правядзення кастынгу ўсе адабраныя шчасліўцы і шчасліўкі прыступяць да падрыхтоўкі, а спецыяльныя дзёнікі конкурсаў у эфіры АНТ больш падрабязна распавядуць гледчакам пра ўсе этапы падрыхтоўкі і пра саміх удзельнікаў. Фінішуюць усе тры маштабныя шоу, як мяркуюцца, на пачатку мая, да пачатку чэмпіянату свету па хакеі-2014, каб не змешваць гэтыя падзеі і не адцягваць глядацкай увагі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

У Цюменскай вобласці, за дзве з паловай тысячы кіламетраў ад Беларусі, нашу краіну ведаюць не толькі як гандлёвага партнёра, але і як... далёкую радзіму. Там, у аддаленым вёсках, захавалася беларуская мова яшчэ дарэвалюцыйнага ўзору, рыхтуюць нацыянальныя стравы з бульбы і спяваюць беларускія песні. Пра тое, як жывуць нашы суайчыннікі ў Сібіры, карэспандэнту «Звязды» расповёў Уладзімір ШУГЛЯ, ганаровы консул Беларусі ў Цюмені, старшыня Цюменскай абласной арганізацыі «Саюз — інтэграцыя брацкіх народаў».

АД БЕЛАРУСКАСЦІ ДА БЕЛАРУСІ

— Уладзімір Фёдаравіч, наколькі мне вядома, вашы бацькі былі беларусамі. А вы лічыце сябе беларусам?

— Я беларус. Так атрымалася, што нарадзіўся я ў сямі вайскоўца, таму бацька часта пераязджаў з гарнізона ў гарнізон. Часам я нават кажу, што нарадзіўся на колах. Таму, нягледзячы на тое, што мама была з Барысава, тата — з Гродзенскай вобласці, я нарадзіўся ў Расіі, а вось чатыры старэйшыя сястры — яшчэ ў Беларусі. Няхай жыллі мы далёка ад гістарычнай Радзімы, беларускасць у нашым укладзе была. Нават самае простае — у побыце часта выкарыстоўваліся беларускія словы «цубуля», «юшка». Праўда, па-беларуску я не размаўляю, бо ўсё жыццё пражыў у Расіі. Яшчэ вельмі часта ў сямі заходзіла гутарка пра Беларусь, і нацыянальнасць мы заўсёды пісалі адну — беларусы. Чацвёрта маіх дзяцей, што таксама нарадзіліся ў Беларусі, па нацыянальнасці таксама беларусы.

— Раскажыце, як вы сталі ганаровым консулам?

— У людзей бывае цяга да чагосьці. У мяне яна таксама была: даведацца пра свае карані. Дасягнуў гэтай мэты — адчуў сябе больш моцным. Моі радавод узохдзілі да XVII стагоддзя, і дагэтуль мае сваякі жывуць у Карэліцкім раёне. Гэта першае.

Другое — палітычны складнік. Калі разваліўся Саветскі Саюз, я задумаўся над тым, каб стварыць нацыянальна-культурнае таварыства. І яно з'явілася: «Аўтаномія Беларусі» аб'яднала ўсіх тых, хто не забыў беларускую культуру. А ў 2005 годзе ўзнікла новае аб'яднанне «Саюз — інтэграцыя брацкіх народаў», куды могуць уступіць усё людзі, арганізацыі, якім не абыхавалася Беларусь. Ужо ў той час мне хацелася, каб Цюменская вобласць і Беларусь падтрымлівалі не толькі культурныя сувязі, але і ганд-

ДАЛЁКА АД РАДЗІМЫ: нашы суайчыннікі ў Сібіры

Уладзімір ШУГЛЯ з'яўляецца не толькі актыўным грамадскім дзеячам — часта вольны час ён прысвячае паэзіі. Выдадзены не адзін яго зборнік, а за кнігу «Чацвёртае вымярэнне» яму прысвоілі званне лаўрэата рэгіянальнага конкурсу «Кніга года — 2013» у намінацыі «Лепшыя патрыятычная кніга». Многія свае вершы ён прысвячае гістарычнай радзіме і землякам.

Душа неотрывна от Минска... Кореличи... В небе межа... Скрепленная кровным единством, Парит над Отчизной душой.
(В сибирском замечье)

яны дабіраліся самастойна, у Сібіры іх прэзвалі самаходамі.

— У Сібіры пражывала вялікая колькасць старавераў, якія вядуць даволі замкнёны лад жыцця. Якія складваліся адносіны беларусаў-перасяленцаў і мясцовых жыхароў?

— Разумеецца, тут праблема не ў нацыянальнасці, а ў рэлігійных перакананнях. Старавер нават коняку і шаверцу не дае. Або дае, а потым выкіне. Гэта ўсё розніца пахудоў да рэлігіі. Таму нават калі праваслаўны рускі, а не беларус, прыязджаў у Сібір — стараверы ставіліся да яго гэтак жа. Што тычыцца іншых мясцовых жыхароў, то з імі адносіны ў беларусаў складаліся вельмі добрыя і асіміляцыя прыходзіла вельмі хутка. Але засталіся глухія вёскі — напрыклад, у Вікулаўскім раёне Цюменскай вобласці. Там захаваўся кампактныя паселішчы бел-

ларусаў і побыт іх застаўся практычна нязменным — нават пасля таго, як у Сібіры выраслі цэлыя пакаленні людзей, якія ніколі не бывалі на радзіме.

— А беларускай мовай карыстаюцца ў побыце?

— Песні спяваюць на чыстай беларускай мове, а вось у побыце часцей гавораць на траянцы.

ПЕРАЕМНАСЦЬ ТРАДЫЦЫЙ

— Якія нацыянальныя абрады, звычкі захаваў беларусы Цюменскай вобласці?

— Варта назваць абрад пераносу абраза «Свечка», які існуе ў вёсцы Асінаўка Вікулаўскага раёна. Паводле падання, гэты абраз быў прывезены яшчэ першымі перасяленцамі з Магілёўшчыны, ён лічыцца захаваўнікам

жыхароў гэтай вёскі. Назва «Свечка» (насамрэч, гэта абраз «Уваскрэсненне Хрыстова») паказвае на тое, што сам абрад, хутчэй за ўсё, калісьці быў сумешчаны з распаўсюджаным раней у некаторых раёнах Беларусі народным святам, якое сыходзіць каранямі ў дахрысціянскую гісторыю. У вёсцы існуе традыцыя — кожныя Каляды пераносіць абраз з адной хаты ў другую, дзе ён будзе захоўвацца ўвесь наступны год.

— Калі ў Цюменскай вобласці так шмат беларускіх перасяленцаў, то, можа, там ёсць і рэстараны беларускай кухні?

— На жаль, рэстаранаў менавіта беларускай кухні ў нас няма. Само слова «Беларусь» у назве некаторых устаноў прысутнічае (напрыклад, кавярня «Белая Русь»), але рэстаранаў, кавярняў беларускай кухні пакуль няма. Трэба камусьці прыхацець да нас і заняцца гэтым.

СВАЯ ГАЗЕТА Ў ЦЮМЕНИ

— Раз у квартал у абласной газеце выходзіць разварот, дзе распавядаецца пра беларуска-расійскія адносіны. Раскажыце пра гэты падрабязней. Хто рыхтуе матэрыялы? Ці ўдзельнічаюць у гэтым беларусы-перасяленцы?

— Газета называецца «Саюз — інтэграцыя брацкіх народаў», гэтак жа, як і арганізацыя. Але яна ідзе не як асобнае выданне з уласным наклдам, а як дадатак да абласной «Цюменскай праўды», тыраж якой складае 15 тысяч асобнікаў. Газета выходзіць раз у тры месяцы. Праўда, за яе выхад даводзіцца асобна плаціць.

Мы апісваем нашы гандлёва-эканамічныя сувязі з Беларусцю, справы, якімі займаецца ганаровы консул, а таксама нашы беларускія святы... Часам падключаліся чытачы-беларусы, так што ў нас ёсць і пазаштатныя карэспандэнты. Напісачу ў нашу газету могуць і людзі з Беларусі, якім не абыхавілася іх земляк-перасяленцаў. Надзея ЮШКЕВІЧ.

Эканоміка: ад прыватнага да агульнага

«Беларусь будучыні — гэта краіна з развітай фінансавай сістэмай, сучаснымі плацежнымі сістэмамі, стабільнымі цэнамі, адкрытай канкурэцыйнай банкаў, страхавых кампаній, пенсійных, інвестыцыйных, венчурных і іншых фондаў, гандлёвых сетак і дробнай розніцы» — гаворыцца ва ўступе да «Нацыянальнай платформы бізнесу Беларусі — 2014». Да яе прэзентацыі на ХV Асамблеі дзелавых колаў засталася каля месяца. Цяпер жа вышэйназваны праект выстаўлены на агульнае абмеркаванне, і кожны можа ўнесці свае заўвагі.

Прапановы з усяго свету

Нагадаем, што ўжо на працягу 8 гадоў бізнес-саюзы і асацыяцыі, якія ўваходзяць у Рэспубліканскую канфедэрацыю прадпрыемальніцтва (РКП), штогод рыхтуюць і перадаюць дзяржаўным органам документ пад назвай «Нацыянальная платформа бізнесу Беларусі» на бягучы год. Гэта, на думку распрацоўшчыкаў, комплексныя прапановы беларускіх прадпрыемальнікаў па палітычным дзелавым клімату краіны. Дык вось, перапрацаваны ўжо 11 разоў праект размешчаны на розных інтэрнэт-рэсурсах і жыве ўласным жыццём. Уладзімір Карагін, старшыня Мінскага сталічнага саюза прадпрыемальнікаў і прадаўцаў і кіраўнік РКП, прадстаўляючы вышэйзгаданы праект, заявіў, што ўжо пачалося актыўнае абмеркаванне: «Хутка

Платформа будзе прымацца на 3 гады

У праекце документа, па словах Уладзіміра Карагіна, змешчаны не толькі «прыватныя» пытанні: зменычынны на падаткі і да таго падобнае. «Мы прапануем цэлую сістэму, комплекснае рашэнне. Галоўным у платформе з'яўляецца наша мадэль Беларусі — якой мы яе бачым. Без канцэпцыі, бачання, якой краіна павінна быць праз дзясяці гадоў, наўрад ці ёсць сэнс прапанаваць нешта для бізнесу. Усё гэта будзе разглядацца, як «шктуры інтарэс».

Між іншым, паралельна вядзецца праца па даследаванні Індэкса дзелавога аптымізму. Прымячальна, што ў анкеце з'явіліся два дадатковыя пытанні:

«Ці задаволены вы станам дзялогу бізнесу і ўлады?» і «Назвавіце тры асноўныя праблемы беларускага бізнесу». «Мы атрымваем канкрэтныя адказы канкрэтных людзей. Гэта вельмі важна, каб не казалі, што галаслоўна даём нейкія ацэнкі», — падкрэсліў кіраўнік Саюза прадпрыемальнікаў. Вынікі будуць 22 лютага. Акрамя таго, напрыканцы лютага бізнес-супольнасць збіраецца прадставіць спецыяльны аналітычны даклад аб стане прадпрыемальніцтва ў Беларусі і ў свеце. «Ён будзе прадстаўлены Прэзідэнту. Потым гэты даклад стане складнікам платформы», — паведаміў Уладзімір Карагін. Ён жа звярнуў увагу на тое, што, напэўна, «гэта апошняга гадавая платформа. Хутчэй за ўсё, далей мы прыродзім да таго, што яна будзе прымацца на 3 гады. А пытанні сярэдаўня і кароткатэрміновы перспектывы будзем абнаўляць штогод».

Ліцэнзіі для гандлю?

Гаворачы пра платформу, старшыня ГА «МССПП», закраўніў і іншыя пытанні. Напрыклад, ён расказаў аб тым, што з'явілася ахвотныя зрабіць больш жорсткімі парадкі ў галіне гандлю. Маўляў, у Міністэрства эканомікі паступіла прапанова аб

увядзенні ліцэнзіі і на рознічні, і на аптovy гандаль. «Мы супраць увядзення ліцэнзіі, — заявіў Уладзімір Карагін. — Але мы за парадак. І прапануем ствараць гандлёвыя асацыяцыі. Ды і па адным гандляр не выжывуць. Неабходна аб'ядноўвацца і для закупкі тавараў, напрыклад». Той жа думкі пратрымаўца і Віктар Маргелаў, першы віцэ-старшыня Мінскага сталічнага саюза прадпрыемальнікаў і прадаўцаў: «Лепш увесці самарэгуляванне ў гандлі. Могуць быць створаны мясцовыя і нават раёныя асацыяцыі, якія будуць сачыць за парадкам». Аднак непакоя бізнес-супольнасці не мае падстаў. Як паведамілі «Звяздзе» ў прэс-службе Мінэканоміі, пытанне аб вяртанні да ліцэнзавання аптовага і рознічнага гандлю, якое было адменена ў 2010 годзе, не разглядаецца. «Мінэканомікі не займаецца распрацоўкай або разглядам праекта якая-небудзь нарматыўнага акта, які прадугледжвае вяртанне да ліцэнзавання гандлю. У міністэрства, у прынцыпе, паступае шмат прапаноў па розных пытаннях, аднак у нас ёсць свая пазіцыя, і прапанова не азначае, што згодна з ёю будзе прынята пэўнае рашэнне», — заявілі ў прэс-службе ведаўца. Там

Іпэшнікам дадуць наймітаў?

Уладзімір Карагін паведаміў і яшчэ адну прывемную навіну. Па яго словах, цяпер зноў пачынае актыўна абмяркоўвацца пытанне прадастаўлення права індыўідуальным прадпрыемальнікам мець наёмных работнікаў. «У дзяржорганах нават абмяркоўваецца праект, па якім будуць прадастаўляць пільг работнікаў прадпрыемальнікам у сферы вытворчасці, да трох — у сферы гандлю і гэтак далей. Але ўмова для такога права — пераход на агульную сістэму падаткаабкладання».

Складаная сітуацыя з даўгамі

Адна з важных праблем беларускага бізнесу — зацэпванне дзяржпрадпрыемствамі тэрмінаў разліку з ім за аказаныя паслугі. Па словах Уладзіміра Карагіна, сёння многія дзярж-

прадпрыемствы маюць даўгі перад прыватным бізнесам. Гэты факт нават прымусіў прадпрыемальнікаў задумацца, ці варта змагацца за дзяржазаказы. «Раней мы казалі: дайце, маўляў, прыватнаму бізнесу 10% ад дзяржазаказаў. Але сёння ўдзел у дзяржазаказе — гэта свайго роду пакаранне для бізнесу», — адзначыў кіраўнік РКП. Члены бізнес-саюзаў скардзяцца на тое, што чакаць аплаты ад дзяржпрадпрыемстваў прыходзіць месяцамі, а то і гадамі. Не даламагаюць справіцца з даўжнікамі нават судовыя рашэнні, якія проста не выконваюцца. «Пра што можа іці гаворка, калі, на звестка Мініста, на кожнага судовога выканаўцу прыпадае каля 600 спраў?» — здзіўляюцца прадпрыемальнікі... У той жа час Уладзімір Карагін адзначае, што пэўныя зрухі ў вырашэнні праблемы ёсць: напрыклад, траецісайскі суды, якія б'ваюць эфектыўнай формай вырашэння гаспадарскіх спрэчак. «Аднак мала выйграць спрэчку — трэба, каб табе яшчэ і вярнулі грошы», — кажа кіраўнік РКП.

Уладзіслава КУЛЕЦКІ

Нефармат

У кабінет знаёмай старшын сельсавета прыйшла жанчына... Да Святланы Мікалаеўны, як і да многіх іншых яе калег, людзі прыходзяць з рознымі пытаннямі, у тым ліку сямейнымі. Найбольш, калі ў сямі непарадак: жанчыны скардзяцца, просяць дапамогі альбо парады, калі муж п'е ці праўляе агрэсію. На жаль, здараецца такое, што мужчыны шукаюць управы на жонка-п'яніц, якія забываюцца пра дзяцей... А тут (старшыня вельмі здзіўлілася) прыйшла жонка, якая мае, на першы погляд, узорную сям'ю. Яны прыходзілі ў аграпрадком гадоў дзесяць таму. Спецыялістам-маладжадом выдзелілі дом ад гаспадаркі. Тут нарадзіліся дачушкі, пайшла ў садок, затым — у першы клас. Абое працуюць, на рабоце ніякіх нараканняў не маюць.

ШТО РАБІЦЬ? УЦЯКАЦЬ ЯК МАГА ДАЛЕЙ

ідэяй. Грашмына ён распараджаецца асабіста, забірае іх да капейкі. На ўсе пакупкі спісы складаюцца загадзя. У спісе ўваходзяць самыя неабходныя прадукты. Мыла, мыійныя сродкі, элементарная касметыка выдаюцца, нібы ў войску, на заддзены адрэзак часу. Нешта з адзення купляецца рэдка, патрэба ў новай рэчы вызначаецца толькі гаспадаром. Даходзіць да абсурду, — расказвала жанчына, у садок дзіцяці ўвесь час патрэбны то альбомы, то фарбы, алюкі, фламастэры. Усё гэта набываецца з сапраўднымі скандаламі.

— Як сорамна мне было, — ужо не ўтойваў слёз маладая мама, — што маі дзюльчына, адна ў групе, заўсёды хадзіла ў зацыраваных калготках. Тут жа вёска, усё адно аднаго ведаюць. І не раз чула, забіраючы малую з садка, як пасмейваліся ў наш бок іншыя маладзіцы, што нідзе не працуюць, але дэвалюцуюць сабе нармальна апрацаваны сваіх дзяцей. Пра сябе ўжо гаварыць не дэвалюцыя. Як агідна бачыць сядзець за рабочым сталом у канторы і ўвесь час думаць, каб не заўважылі дзіравыя калготы.

На ўсё яе спробы пагаварыць з мужам, ён, як сціна, трымаўся сваёй пазіцыі: трэба адкаляваць грошы на «чорны» дзень, ці мала, што ў жыцці можа здарыцца, няма чаго «смеіцца» грашмына, строіць з сябе нейкіх багачеяў. Яна чытала кніжкі па псіхалогіі, спрабавала знайсці прычыны такіх паводзін у яго дзіцяцістве, сямі. Але нічога не знаходзіла: сям'я як сям'я.

Цяпер жа яна прасіла нейкай парады, а старшыня сельсавета проста разгубілася. Мужа гэтай жанчыны яна ведала як добрага спецыяліста сельгаспрадпрыемства. Кандыдатура яго ўвесь час фігуравала ў рэзерве кадры на кіраўнікоў. Нічога дрэннага не маглі сказаць пра чалавека суседзі альбо знаёмыя.

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

ПАДАТКОВЫХ «УХІЛІСТАЎ» ЗЛАВІЛІ ЗА РУКУ

Дэпартамент фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю спынена дзейнасць аднаго з «кліентаў» звычайнай групы, якая, выкарыстоўваючы рэзкізвіты падкантрольных ёй ілжэпрадпрыемальніцкіх структур, дапамагала ўхільвацца ад выплаты падаткаў суб'ектам гаспадарання рэальнага сектара эканомікі.

Было выяўлена, што дырэктар камерцыйнай арганізацыі, якая займаецца аптвым гандлем камп'ютарнай тэхнікай і камплектуючымі, у 2012 годзе і ў першым паўгоддзі летасі занёс загадзя лжывыя звесткі ў падатковыя дэкларацыі, калі ў бухгалтэрыі выкарыстоўваліся фіктыўныя дакументы лжэструктуры. А ў выніку падпрыемства неадпалаціла ў бюджэт падаткаў на суму больш за 700 млн рублёў, паведаміў родакцыі намеснік начальніка аддзела Дэпартамента фінансавых расследаванняў КДК Беларусі Юрыі КАРДЫМОН.

За ўрон дзяржаве ў асабіста буйным памеры дэпартаментам была распачата крымінальная справа. За падобныя падатковыя свавольствы «ухілістам» пагражае максімальнае пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі да сямі гадоў з канфіскацыяй маёмасці і з пазбаўленнем права займаць пэўныя пасады або займацца пэўнай дзейнасцю. Зараз на рахунках прадпрыемства «забларавана» больш за 600 млн рублёў, акрамя таго, канфіскавана 15 тысяч долараў. Кіраўнік камерцыйнай структуры затрыманы і змешчаны ў ізалятар.

Сяргей КУРКАЧ.

УСЁ ГОРШАЕ... ДЗЕЦЯМ?

Больш як 17,6 тысячы слоікаў пратэрмінаванага дзіцячага харчавання на агульную суму каля 62,8 мільёна рублёў знаходзіліся ў Віцебску на складзе прыватнага прадпрыемства. Супрацоўнікі ўпраўлення Дэпартамента фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржкантролю па Віцебскай вобласці знайшлі няякасны тавар і арыштавалі.

— На складзе былі слоікі дзіцячага харчавання «Яблык», «Яблык і груша», «Моркка і сліва» і іншыя — гандлёвай маркі «Нюйка», вытворчасці віцебскага прадпрыемства. Тавар захоўваўся без дакументаў, якія пацвярджаюць яго наяўнасць. Таксама высветлілася, што грамадзянін, уласнік слоікаў з харчаваннем, не з'яўляецца арандатарам складскага памяшкання. Ніякіх дамоўленасцяў па захоўванні тавараў паміж прадпрыемствам, на складзе якога знаходзіўся тавар, і ім не было. Апошні прыцягнуў да адміністрацыйнай адказнасці, — паведамілі «Звяздзе» ва ўпраўленні.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ГЭТА БУЎ НЕ САПРАЎНЫ ПРАБА

Супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Першамайскага РУУС сталіцы затрымалі адказную асобу адной з будаўнічых арганізацый, якая раскрасдала бюджэтных грошавыя сродкі, выдзеленыя на будаўніцтва аб'екта.

— На працягу года падпісаліся фіктыўныя акты выкананых работ, у кішэню адказная асоба за гэты час паклала больш за 60 мільёнаў рублёў, — распавяла «Звяздзе» прэс-афіцэр Партызанскага РУУС Г. Мінска Святлана Біліцкая. — Уся схема была вельмі прадуманай: прабаб прыняў на работу грамадзяніна, якому спраўна плаціць заробак. Пасля звальнення работніка грошы перанайшаму налічваліся на картку, быццам за выкананыя аб'ёмы на будаўнічым аб'екце. Толькі ні сам колішні работнік, ні заказчык будаўнічых работ пра тыя налічэнні нічога не падазравалі. Прычым у аператыўнікаў ёсць падставы меркаваць, што гэты эпізод з раскрасданнем грошай — не адзіны выпадак злоўжывання службовым становішчам прадпрыемальнага прабаб. Зламаўнік ужо прызнаў сваю віну і пакрывае нанесеную шкоду.

ЛЕДЗЬ НЕ «ПРЫВАТЫЗАВАЛІ» 30 ТОН ЧЫГУНУ

З Мінскага трактарнага завода спрабавалі скрасці 30 тон металу агульным коштам 137 мільёнаў рублёў.

— Значыную схему распрацаваў 52-гадовы электрамонтёр прадпрыемства. Згодна з ёй, кіроўца аднаго з цэхаў павінен быў вывезці нагляджаны да крадзяжу чыгун за тэрыторыю завода. Дапамогу ў гэтым яму аказваў узяты «ў доллю» ахоўнік, што праводзіў догляд грузу. У выніку, падманушы краўцаўшчыка, крымінальнае трыа загрузіла грузаік металам і беспераходна пакінула тэрыторыю завода, — паведаміла прэс-сакратар Партызанскага РУУС Г. Мінска Ганна Чыж-Літаш.

Пакуль планаваліся пошукі патэнцыйнага пакупніка, скрадзены груз вырашана было часова складзіраваць у лясным масіве паблізу Калодзішчаў. Але як толькі машына прыбыла на месца, зламаўнік заўважыў супрацоўніка аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Партызанскага РУУС сталіцы. Агульны кошт вывезенага чыгуну склаў 137 мільёнаў рублёў. Рашэннем суда кожны з мужчын быў прыгавораны да чатырох гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці, з адтэрміновай пакарання на тры гады.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ГПС ЯК АЛІБІ

Шэраг крадзяжоў быў здзейснены ў Калінкавічах, пачынаючы з сярэдзіны лета мінулага года. Невядомы значыцца ў кватэрах і прыватных дамах забіраў грошы і ювелірныя ўпрыгажэнні. Супрацоўнікі міліцыі праводзілі картатлівыя работы па гэтых справах і толькі сёлета выйшлі на след. Пра гэтым значную дапамогу ў раскрыцці аказалі грамадзяне, у прыватных дамах якіх усталяваны сістэмы відэаназірання, адначасна першы намеснік начальніка УУС Гомельскага аблвыканкама Сяргей Дзямкоўскі.

Злодзеям аказаліся 34-гадовы жыхар райцэнтра, які быў раней асуджаны за крадзяжы. Пасля вызвалення ён хутка ўспомніў старое «рамяство» і пад покрывам ночы выходзіў «на справу». Прабіраўся ў прыватныя дамы, выстаўляў шыбы. Пакуль гаспадары спалі ў суседнім пакоі, шукаў грошы, банкаўскія карткі, каштоўнасці. Дарчы, з банкаўскіх рахункаў па некаторых картках грошы былі зняты толькі таму, што... на іх былі надрапаны пін-коды!

Некалькі разоў да гэтага грамадзяніна прыходзілі супрацоўнікі міліцыі. Аднак ён сустракаў іх... з гіпсам на назе, таму падзэрэнні зніклі. Як пазней высветлілася, пасля чарговага «набегу» злодзеі вяртаўся дадому і накладваў сабе на нагу «муляж» гіпсу ў якасці «алібі».

Пасля таго, як былі сабраны неабвержныя доказы дачыненняў хітрага злодзея да здзяйснення крадзяжоў, яго затрымалі па месцы жыхарства. Зараз супрацоўнікі СК праводзяць комплекс мерпрыемстваў, каб устанавіць усё эпізоды супрацьпраўнай дзейнасці.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ВЫЦЯГНУЎ МАБІЛЬНІК НА ВАЧАХ У МІЛІЦЫЯНЭРАЎ

У сталіцы малады чалавек вырашыў абкарасці нецярпозага мужчыну. Як высветлілася, на вачах у АМАПаўцаў...

Увечары адзін з нарадаў АМАП ГУУС нёс службу па ахове грамадскага парадку на дваровых тэрыторыях вуліцы Прытыцкага. Міліцыянеры звярнулі ўвагу на чалавека нападлітку, які прысеў на лаўку. Толькі сабраліся падйсці да яго, як да таго падсеў яшчэ нейкі малады чалавек. Супрацоўнікі вырашылі паназіраць за развіццём сітуацыі.

Падсеўшы, грамадзянін фан нешта спытаў у суседа, потым некалькі разоў пахлопаў таго па кішэнях, затым падняўся і сабраўся зыходзіць. Тут міліцыянеры і падшлі да лаўкі і прапанавалі нецярпозага чалавеку павярнуць, ці не прапалі ў таго якія рэчы. Высветлілася, што знік тэлефон. Абодум грамадзя

Вязень Дулага — 125

КНІГІ ПАТРЭБНЫЯ, КАБ НАВЕСЦІ МАСТЫ

Карэспандэнт «Звязды» сустрэлася з расіянінам, які прыезджаў на Мінскую кніжную выставу-кірмаш 18-ы раз

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 1 лютага 2014 года.)

У якасці ваеннапалоннага Міхаіл Скрабін паўтарыў нядаўна пройдзены шлях у адвартным напрамку: Вялікая Лукі — Невель — Полацк. У палоне аказалася ўся яго санітарная рота, бо ўрачы не кінулі параненых.

«СТРЭЛЫ ПАЛЁГКІ»

Перад тым, як адправіць палонных на этап, немцы накіравалі іх у перасильных лагерах пад адкрытым небам, проста на полі, агароджаным калючым дротам, трымаючы доўгі час без вады і ежы. У 1941-м снег вярнуў на пачатку кастрычніка. Надвор'е на акупаваных тэрыторыях стала халоднае і зойкае. І ўжо ў першыя дні наволі моголя здаровыя маладыя мужчыны паміралі ад голаду.

Валізнае колькасць ваеннапалонных на пачатку вайны стала пэўнай праблемай для нямецкай арміі. Немагчыма было ўсіх расстраляць, і небяспечна было трымаць у тыле такую колькасць праціўнікаў, няхай і за дротам. Таму галоўнай задачай канвою было — максімальна знішчыць людзей, каб яны аказаліся фізічна не здольныя на пабег. Вязні перасільных лагераў былі дэведзены да такога стану, што падчас перагоны кідаліся да конскіх трупам, адрываўлі змерзлае мяса, а вартавыя ў іх стралілі.

Пасля кожнага прыпынку ў спецыяльных зонах з вышыкамі па перыметры тысячы палонных чырвонаармейцаў больш не падымаліся. Але гэта было недастаткова. Кожны раз перад этапам з двух бакоў калонныя выстроіваліся канваіры з палкамі і загадвалі палонным бегчы кіламетры два. Пасля гэтага разгарачаных людзей спынялі пад халодным вясёньскім дажджом і ветрам на гадзіну, і так паўтаралі некалькі разоў, адсяваючы тых, хто не вытрымліваў.

Часам вязняў зганялі на абочыну для размініравання дарогі. Заслужаны мастак РСФСР Мікалай Абрывіна, які трапіў у нямецкі палон у кастрычніку 1941 года пад Ельню, загадаў, як аднойчы на беразе Дняпра немцы паставілі іх на калені ў набрынялы вады пясок і загадалі так стаць на працягу ночы. Тых, хто падмаўсаў альбо клаўся, прыстрэльвалі. Ноччу ўдарыў мороз, і калені людзей прымерзлі да пяску. Да раніцы многія замерлі да смерці. Тых, хто на досвітку не змог разгнучы калені, дабівалі з аўтаматаў... Такія забойствы немцы называлі «стрэлы палёгкі». Да транзітных лагераў не даходзіла чвэрць узятых у палон саветскіх вайскоўцаў.

«КАМУ ШАЛУПІННЕ З НЯМЕЦКАЙ КУХНІ?»

Міхаіл Скрабін не ведае дату, калі аказаўся ў Полацкім Дулагу-125. Бо даўно ўжо, з часу адступлення і спроб вырвацца з акружэння, яны страцілі лік дням.

Дулаг-125 размяшчаўся ў будынках Чырвонага ваеннага гарадка імя Фрунза (цяпер Спаскі гарадок). У памяшканнях, розных па 4,5 тысячы чалавек, ужо ў жніўні 1941-га было размяшчана каля 20 тысяч палонных, але асноўная іх колькасць прыбыла ў лагер у кастрычніку, пасля няўдачы на Заходнім фронце на маскоўскім напрамку. Калі памяш-

Савецкія ваеннапалонныя з Беларускага катла. Пачатак ліпеня 1941 года. Фота з адкрытых крыніц.

канні перасталі ўмяшчаць людзей, людзі клаліся спаць на вуліцы. — Тым, хто уставаў па патрэбе ноччу, вымушаны былі ісці па людзях, — загадае былы вязень Міхаіл Скрабін. — Слабыя былі настолькі, што на лясцы спыняліся 3-4 разы, каб дух перавесці. А некаторыя больш ужо і не падымаліся.

Той першай вясенню ён пазнаёміўся ў лагерах з ветэранам Першага сусветнай вайны (як тады казалі — імперыялістычнай), украінцам. Ён папярэдзіў Скрабіна, што будзе невыносна цяжка, што абавязкова ўспыне тыф і хварэць не будучы толькі тыя, хто хварэў дагэтуль. І сапраўды, з імю пачаўся сыпны тыф. Гэта быў біч, кажа Міхаіл Якаўлевіч. Але, як ні дзіўна, сыпняк шкадаваў ваеннапалонных: ад тыфу гінулі не ў такой колькасці, як можна было

Сумесны праект Полаччыны і газеты «Звязда»

чакаць. Міхаіл Якаўлевіч тлумачыць гэта парадаксальным чынам: маўляў, людзі былі такія знісленыя, што часта тыф іх не забіваў.

Цяжэй стала ад таго, што падчас каранціну вязняў не вадзілі на работу. Акупанты шырока выкарыстоўвалі працу ваеннапалонных. Да эпідэміі працоўныя каманды штодня адпраўлялі аднаўляць масты, грузіць і разгружаць вагоны, нарыхтоўваць лес і торф, рамантаваць дарогі, рыць траншэі для пахавання памерлых у лагерах, выконваць іншыя работы. Гэта была вельмі цяжкая праца для зніслена-хворых голадам людзей. Але такія выходы за межы лагера давалі нейкую надзею, часам — магчымасць падабраць нейкае шалупінне, якое можна было з'есці. Падчас каранціну лагер аказваўся ў поўнай ізаляцыі.

Зімой у казармах, дзе былі размешчаны ваеннапалонныя, ацяпленне было адключана. Печы паставілі ў калідорах, і каля іх грэліся па чарзе. Там жа, пад адзінай лямпачкай на ўвесь калідор, утварыўся своеасаблівы «рынак».

— Вы б чулі, — кажа галовай ветэран, — «Каму шалупінне з нямецкай кухні? Каму — з літоўскай кухні? Каму — з рускай кухні?» Хто што...

Сам Скрабін, які не курыў, на махорку абмянуў тут сабе лыжку ды іншыя неабходныя рэчы. Адсутнасць палітрукі і тэтуні ў некаторыя ступені палягчала яго жыццё.

ШАГРЭНЕВАЯ СКУРА

Досць позна, ужо зімой, у Дулаг-125 патрапілі некалькі сібіракоў. Яны аказаліся ў тым жа пакоі, дзе і Скрабін. Магчыма, яны былі разведчыкі, мяркую Міхаіл Якаўлевіч, бо голас у іх яшчэ быў гучны. Падчас эпідэміі сібіракі прызначылі дыягнастычныя групы, каб ніхто іначы да іх у пакой не заходзіў, а ўвечары, калі раздавалі хлеб, яны загадалі ўсім сваім суседзям па пакоі выходзіць апошнімі, каб памешчыць шанцы набрацца вошаў ад хворых.

— І вось мы глядзім у акно, чакаем, — расказвае Міхаіл Скрабін. — Бачым: адна калона стаіць на хлеб, другая, трэцяя, чацвёртая... На наступны дзень — тры з паловай калон, на наступны — тры і чвэрць палонных, але асноўная іх колькасць прыбыла ў лагер у кастрычніку, пасля няўдачы на Заходнім фронце на маскоўскім напрамку. Калі памяш-

Савецкія ваеннапалонныя з Беларускага катла. Пачатак ліпеня 1941 года. Фота з адкрытых крыніц.

каны перасталі ўмяшчаць людзей, людзі клаліся спаць на вуліцы. — Тым, хто уставаў па патрэбе ноччу, вымушаны былі ісці па людзях, — загадае былы вязень Міхаіл Скрабін. — Слабыя былі настолькі, што на лясцы спыняліся 3-4 разы, каб дух перавесці. А некаторыя больш ужо і не падымаліся.

Той першай вясенню ён пазнаёміўся ў лагерах з ветэранам Першага сусветнай вайны (як тады казалі — імперыялістычнай), украінцам. Ён папярэдзіў Скрабіна, што будзе невыносна цяжка, што абавязкова ўспыне тыф і хварэць не будучы толькі тыя, хто хварэў дагэтуль. І сапраўды, з імю пачаўся сыпны тыф. Гэта быў біч, кажа Міхаіл Якаўлевіч. Але, як ні дзіўна, сыпняк шкадаваў ваеннапалонных: ад тыфу гінулі не ў такой колькасці, як можна было

Селекцыя ваеннапалонных. Фота з адкрытых крыніц.

туды труп. Я заўважыў у яго кішэні пасведчанне кіроўцы. Паглядзеў на фатаграфію і не змог пазнаць. Лагер мяняў людзей да непазнавальнасці.

Зімой смяротнасць сярод палонных павялічылася да 200 чалавек штодня. Пахавальная каманда вывозіла памерлых метраў за 200-300 ад лагера, ва ўрочышча Пяскі. У той час там быў вялізны катлаван, на ўскрай-

Удалося даведацца, што Канстанцін Мурашка сам быў з вёскі Сянько (цяпер Язненскі сельсавет Мёрскага раёна), падчас акупацый пайшоў з жонкай Надзеяй у партызаны, і тады жыў у цесця Івана Якаўлевіча Дзямідзенкі ў вёсцы Сяргейчыкі. Нездзе ў Беларусі павінны пражываць унучатыя пламеннікі Канстанціна — дзеці Даниіла Іванавіча Мурашкі. Вельмі просім іх адгукнуцца.

ку якога таксама расстрэльвалі вязняў гарадской турмы — падпольшчыкаў і партызан.

Тыповая карціна для Дулага-125 тых дзён: пахавальная каманда стаіць, пакуль памерлых пагрузаць на медыцынскія насілікі. У руках няма шпіль, таму да насілак прымацаваны шылькі з абмоткай, перакінутыя цераз плечы. Чорныя сіпэты на белым снезе, самі падобныя на мерцаючы. Потым краюцца патрошкі...

— Настаў момант, калі ні ў каго не засталася сіл выносіць памерлых, — успамінае Скрабін. — Мы тады штабелямі клалі трупы і дрывы і падпальвалі. На нашых вачах яны згаралі.

Былыя камандзіры 3-й Беларускай партызанскай брыгады, якая дзейнічала ў Полацкім раёне, на звышці лічыў ад 50 тысяч да звыш 100 тысяч — столькі (згодна з данымі партызанскай разведкі і сведчаннем тых, хто ўцёк з Дулага-125) за зіму 1941-1942 года памерла ў лагерах ад голаду і эпідэміі. Столькі пахавана на палігоне 15-га стралковага палка — ва ўрочышчы Пяскі. У маі 1943 года у лагера засталася ўсяго 1800 чалавек.

СУВЯЗЬ З ПАРТЫЗАНАМІ

Пасля эпідэміі тыфу ўпершыню, кажа Скрабін, былі складзены спісы вязняў Дулага-125. Пазней Міхаіл Якаўлевіч даведаўся, што не ўсе палонныя называлі свае сапраўдныя прозвішчы. З ім быў сябар, які ў лагера называў сябе Абломцаў. А калі яны пасля ўцёкаў прыйшлі ў партызаны і іх папрасілі прадставіцца, сябар устаў і нечакана прамовіў: «Малоджыя лейтэнант Дзмітрый Корчынаў».

Скрабін падчас лагернага перапісу назваў сваё сапраўднае імя, і потым гэты дапамог яму. Пасля праезнага пад Масквой стаўленне немцаў да ваеннапалонных змянілася да лепшага, бо да іх раптам дайшло, што, магчыма, прыйдзеца адказваць за свае злчынствы. Яны тады сабралі некалькі афіцэраў-інвалідаў і адправілі іх у сёлы на акупаванай тэрыторыі ў дапамогу старшам. Міхаіл Якаўлевіч ведаў аднаго з тых, хто адправілі.

Пазнаёміліся яны, калі Скрабіна прызначылі санітарам дзвюх палат каманднага складу. Усе ляжалі на нарах, а гэты чалавек — на падлозе, бо ў яго не было нагі. Усё, што мог для яго зрабіць Міхаіл Якаўлевіч, — гэта прынесці кіпень з кухні. Лекаў не было. І вось вясной гэтага чалавеча адправілі ў вёску. А бліжэй да вясені ў вёску прыйшлі партызаны і адразу забралі яго ў партызанскі лагер, а там «смершавыцы» сталі яго распытваць пра палон, хацелі даведацца пра прозвішчы тых, хто быў разам з ім за калючым дротам. Сярод іншых ён назваў і Скрабіна. Так партызанская разведка ўжо загадзя мела інфармацыю пра Міхаіла Якаўлевіча, і яму лягчай было засведчыць сваю асобу пасля ўцёкаў.

ЛАГЕРНЫЯ АРТЫСТЫ

Вясной з палонных сталі фарміраваць групы па сто чалавек для адпраўкі ў Германію. Лагерныя ўрачы могом здаровым людзям ставілі дыягназ «тыфозны», каб выратаваць іх ад адпраўкі. Так Скрабіну ўдалося пазбегнуць адсылкі ў Германію ў першы раз.

У гэты час у лагера з'явіўся гармонік і сабраўся хор, які карыстаўся асаблівай папулярнасцю: яго прыходзілі слухаць як вясны, так і немцы. Тым, хто перажыў невыноснае, прагнулі жыцця. Падчас пераклічкі дазнаваліся, што сярод палонных ёсць артысты. Трубач Субачэўскі, былы дзетдомовец, які да вайны іграў джаз у Маскве, пазнаёміў Скрабіна з артыстам Маскоўскага Малога тэатра, вядомым Маскоўскага тэатральнага вучылішча імя Шчэпкіна Нечавухіным. А потым да іх далучыўся клоун з Кіргізіі. Нечавухін хутка знайшоў кантат з кухняй: праспяваў песенку, нешта прачытаў і атрымаў за гэта дадатковы кавалек хлеба і амаль паўвадра баланды. Тады ён вырашыў сабраць маленькую лагерную трупку. Каб атрымаць згоду кіраўніцтва лагера, Нечавухін прадэкламаваў перад немцамі вершы Някрасава.

— Калі немцы пацухлі: «Ты і ўбогая, ты і багатая, ты і магутная, ты і бясільная, матухна «Русь!», ім спадабалася, што ён казаў «Русь», а не «Савецкі Саюз», і яму дазволілі, — кажа Міхаіл Якаўлевіч. — І ён узяў мяне ў сваю трупку таксама клоунам.

Артыстаў у Германію не адпраўлялі, і Скрабіну ў другі раз удалося пазбегнуць адсылкі.

У Дулагу-125 Міхаіл Скрабін прабыў паўтара года — да 5 мая 1943 года, пакуль лагер не расфарміравалі. Потым ён разам з іншымі артыстамі быў пераведзены ў стацыянарны лагер для салдат і сяржантаў Шталаг — 354 (вайсковы гарадок «Баравуха-1», за 12 кіламетраў ад Наваполацка), адкуль разам з 17 таварышамі яму ўдалося ўцячы. У адным з атрадаў партызанскай брыгады «Няўлоўныя» ўзначаліў разведвальна-дыверсійную групу, удзельнічаў у многіх рэйдах на знішчэнні гітлераўскіх і паліцэйскіх гарнізонаў. На яго рахунку сем падарваных нямецкіх эшалонаў. А потым — сустрэча з часцямі 5-й арміі, у складзе якой ён дайшоў да Кенігсберга, вайна з Японіяй...

Міхаіл Скрабін — кавалер чатырох баявых ордэнаў, мноства медалёў, сярод якіх ён найбольш шануе «За адвагу», «За баявыя заслугі» і «Партызан Айчынай вайны». Трое яго сяброў, якія разам з ім уцяклі з лагера, потым ваявалі ў партызаннах, былі яго аднагодкамі. Прычым усе тры — вясенскія, народжаныя ў кастрычніку — лістападзе. Разам яны дажылі да 1993 года. Цяпер з усёй брыгады «Няўлоўныя» Скрабін застаўся апошні. Магчыма, — апошні з вязняў Дулага-125. Але гэтага дакладна ніхто не ведае. Мы ўвогуле мала ведаем пра тых, хто там быў. Пра тых, хто ляхчыў ва ўрочышчы Пяскі. Мы зрабілі далёка не ўсё магчымае, каб аднавіць справядлівасць у дачыненні да гэтых людзей. Але мы павінны гэта зрабіць. Інакш гэтую вайну нельга лічыць скончанай.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Павільён Расіі на Мінскай міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы заўсёды прадстаўнічы. У мінулым годзе гэта краіна была ганаровым удзельнікам. Сёлетні расійскі кніжны таксама разгарнуўся даволі шырока і прывезлі з сабой 4000 новых найменняў кніг, якія пасля завяршэння падзеі перадалі ў Нацыянальную бібліятэку Беларусі. Іх стэнд займаў 150 квадратных метраў і складалася з тэматычна розных экспазіцыяў, а таксама канферэнц-залы для правядзення прэзентацыі. Некалькі пісьменнікаў завіталі сюды для сустрэч з беларускімі чытачамі. Аднак адзін прадстаўнік расійскай дэлегацыі ўжо дакладна адчуваў сябе тут як дома. Кіраўнік прэс-цэнтра Маскоўскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу Генадзь КУЗЬМІНУ ўжо ў 18-ы (!) раз прыезджаў у Мінск на кніжную выставу. Быў ён і на самай першай. Карэспандэнт «Звязды» пагутарыла з ім пра тое, як змяніўся кніжны кірмаш за 21 год свайго існавання, што ўвогуле адбываецца ў сучаснай выдавецкай справе і якое месца цяпер займае традыцыйная друкаваная кніга.

— Відавочна, вы наведваеце не толькі мінскую кніжную выставу, бывалі і ў іншых краінах. Як змянілася гэтая сфера за такі час?

— Кніжныя кірмашы зараз мяняюць сваё значэнне. Першапачаткова на іх займалася гандлем самімі кнігамі, а таксама аўтарскімі правамі на выданне. Але сёння гэта робіцца кожны дзень, таму разлічваць толькі на выставу не даводзіцца. Кірмаш, які і калісьці, застаецца месцам сустрэч і наладжвання сувязяў. Для пісьменнікаў — гэта магчымасць сустрэцца з «жывымі» чытачом. Для выдаўцоў — убачыць, як працуюць іх партнёры, а часам — і канкурэнты, каб зразумець свой прафесійны ўзровень. Ён важна ўбачыць, ці адпавядаюць яны агульным запатрабаванням, напрыклад, хтосьці можа выдаваць калярковыя кнігі і раптам заўважыць, што цяпер у модзе чорна-белыя: тэндэнцыі рэглярна мяняюцца, таму іх трэба адсочваць і змяняцца самому.

— Што адбылося менавіта з мінскай кніжнай выставай?

— Тут ёсць два аспекты: адзін засмучае, а другі радуе. Радуе шматлікаса формаў падачы. Раней былі проста паліцы з кнігамі, якімі гандлявалі. А зараз ладзіцца вельмі шмат розных мерапрыемстваў — я нават не паспяваю трапіць на ўсе, цікавыя мне. Кірмаш ператварыўся з месца гандлю ў месца правядзення розных падзей. А засмучае тое, што колькасць выдавецтваў змяняецца. Гэта азначае, што

Адзін са спосабаў выжывання — аб'яднанне малых выдавецтваў у больш буйную структуру.

менш «светлых розумаў» працуе дзеля культуры. Калі ўсё сядзецца да аднаго інтэлектуальнага цэнтра, нават самага выдатнага, гэта нельга будзе ацаніць станоўча. Атрымаецца манопалія на вобразы, культуру — развіццё ў такіх умовах запавольваецца, бо людзям патрэбна разнастайнасць выбару.

— Выдавецтваў становіцца менш не толькі ў Беларусі. Гэта агульнасусветная тэндэнцыя?

— Так, я назіраю гэта і на расійскай, і на нямецкай міжнародных выставах. Аднак у Беларусі гэта больш відавочна, бо сама краіна невялікая. Звычайна знікаюць маленькія выдавецтвы, якім больш складана чакаць, пакуль кніга будзе створана, прададзена і вернуцца грошы за яе, каб аплаціць выдаткі. Калі гэты працэс зацягваецца, значыць, плаціць заробак у выда-

Дзёнік настаўніка

Чым разведчык ад шпіёна адрозніваецца?

Рэдкі школьнік у маім дзяцінстве задаваў бацькам ці настаўнікам такое пытанне. Таму што ўсе мы цудоўна ведалі: разведчыкі — гэта нашы, саветскія, шпіёны ж — заўсёды амерыканскія (чамусьці шпіёнаў з іншых краін я сабе і не ўяўляў нават). Праўда, былі яшчэ і нямецкія шпіёны, але гэта раней, у гады вайны...

Амерыканскія шпіёны ў часы майго дзяцінства рэальна існавалі і ўсе нашы стратэгічныя сакрэты спрабавалі выведваць...

А саветскія разведчыкі ў адказ — іх стратэгічныя сакрэты...

Розніца ў тым толькі была, што іх шпіёны пры гэтым шпіёнілі, а нашы разведчыкі — разведвалі.

Нашы разведчыкі заўсёды з'яўляліся рыцарамі без страху і дакору, а іх шпіёны на любую падласть і на любое злчынства пайсці маглі для дасягнення сваіх надобных мэт. І ўсе фільмы, якія я тады глядзеў, усё кнігі, якія чытаў, толькі пацвярджалі гэтае маё цвёрдае перакананне.

Навошта я ўсё гэта расказваю? Ды проста перачытваў нядаўна аповесць Барыса Васільева «А зоры тут ціхія». Таланавіты твор вельмі таленавітага пісьменніка... Але вось на адным эпізодзе я нібыта спыткуюся.

Раней не спытаўся я, а вось цяпер... Памятаеце, калі старшыня Васкоў з дзятчатамі знаходзіць двух забітых немцаў. Іх свае ж дабілі, бо цяжка параненым гэтых дваіх з поля бою вынеслі...

— Не людзі яны! — абураны да самай глыбіні душы такой жорсткасцю ворага, заўважэ Васкоў. — Звяр'я! З дзвюма рукамі, з дзвюма нагамі, а звяр'я! Значыць, закон у іх такі: параненым дабіваць!

І з ім раней цалкам згодны быў. Нельга так: сваіх параненых — і...

бійце кнігі, шукаюць найперш агульнае: каб зразумець адно аднаго, палюбіць, пасябраваць. Калі мы з вамі прачытаем аднолькавую кнігу, нам лягчэй будзе знайсці тэму для гутаркі. Культурна, па вялікім рахунку, — гэта такая вялікая платформа для зносін. Бо, на жаль, вельмі часта знаходзяцца спосабы людзей пасварыць, развесці ў розныя бакі. Намат больш складана наведваць масты. Гэтая кніжная выстава — сапраўды міжнародны культурны мост.

— Разам з Маскоўскай кніжнай выставай, якая прымеркавана на сакавік, у адным павільёне, толькі на розных паверхх, будзе размяшчацца беларуская экспазіцыя тавараў і паслуг (не кніжных). Вам імпануе такое суседства?

— Мы гэтак вельмі рады, бо статус беларускіх тавараў у Расіі вельмі высокі, асабліва прадуктаў, адзення і абутку. Наведальнікі вашай выставы будуць спускацца да нас, і

Электронная кніга — гэта зручна, але яна забівае інтэлектуальную эліту любога грамадства.

Генадзь Аўласенка

— Электронная кніга — гэта зручна, але, з іншага боку, яна забівае інтэлектуальную эліту любога грамадства. Бо аўтар павінен прадаць кнігу і зарабіць на гэтым, аднак не можа, бо яе ўжо ўсе спампавалі і купляць не маюць патрэбы. Адзін, два разы ён так прапрацуе, а пасля сядзе, умоўна кажучы, у грузчыкі, бо жыць на шеста трэба. Аўтар цярпіць урон, а вінаватыя ў гэтым пасярэднікі: трэба распрацаваць нейкую схему, каб электронная версія была платнай. Аднак і апошні спосаб распаўсюджвання кніг падобна не ўсім: у некаторых мадысавасцяцх няма інтэрнэту, а праводзіць яго даволі дорага. Прававы бок таксама не надта абаронены, калі людзі чытаюць электронныя версіі твораў, наша заканадаўства пакуль не надта гатовая прыняць пэўныя меры і адстаяць інтарэсы аўтара.

— Скажыце, што прымушае вас у чарговы раз вяртацца ў Мінск на кніжны кірмаш і чаму вы так любіце кнігі?

— Кніга — гэта сродак разумення, такі моц паміж людзьмі. Тым, хто любаадварот. Прызнаюся, што я ўвесь свой абутак набываю ў Беларусі. Заходнія вытворцы робяць таксама якасна, але гэта якасць у расійскіх умовах «на праце»: у нас на вуліцах сыплюць столькі саці, што яны раз'ядае іх. А беларускі абутак такія выпрабаванні вытрымлівае нават два сезоны.

— Ці сустракаецеся вы з беларусамі, якія жывуць у Беларусі?

— Так, і я бачу, з якой цікавасцю яны ставяцца да свайго мінулага, культуры, з якой дасканальнасцю і глыбіняй, па магчымасці, іх вывучаюць. Беларусы, якія жывуць па-за межамі гэтай краіны, узгадваюць, што яны беларусы, і не проста на словах, але сапраўды цікавяцца сваёй мовай і культурай, уключаючы змяшчальні. Такія ж працы адбываюцца і з іншымі народамі. І гэта нармальна: чаму мы павінны быць «усярэдненымі»? Такія глеба для ўзаемаўзабагачэння — калі беларусу ёсць што паведаць камусьці з іншага народа, — толькі мацуе нашу чалавечнасць...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

ліва пасля настойлівай просьбы Рыты паклапаціцца пра яе маленькага сына?

Такое ўсё літаратурнае (і кінематграфічнае) клішэ саветскіх часоў: нашы цяжка параненыя, каб не замінаць таварышам, страляюцца самі, ворагі — сваіх жа дабіваюцца. А хіба ж мала іншых клішэ аб «правільных» нашых і «няправільных» іх, нават у неблагіх у цэлым тагачасных творах...

Возьмем, да прыкладу, п'есу Аляксандра Дударова «Выбар» — пра тое, як загінуў экіпаж танка, выратавоўваючы жыццё дзяцей. Выдатны твор, да самай глыбіні душы мяне ў свой час узрушыў...

Толькі вось адзін эпізод... Канец вайны, баі ўжо на тэрыторыі Германіі... І вось намчы, каб перашкодзіць нашаму наступленню, выстаўляюць перад сваімі акапамі і дзотамі жылы шчыт з нямецкіх дзяцей. І нашы салдаты ідуць у атаку на страляючы і нясуць пры гэтым неапраўдана вялікія страты...

Ігуменскі тракт

№ 4 (62)

Дзеля памяці

ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ: ПРАСТОРА ВАЙНЫ І МІРУ

Сёлета мы адзначаем 100-годдзе з дня пачатку Першай сусветнай вайны. Гэта тая вайна, калі ўпершыню была ўжыта хімічная зброя, калі ў небе ляталі вялізныя дырыжаблі, калі баі вяліся пераважна на тэрыторыі Беларусі, таму наша зямля моцна спаласавана аскопамі тых часоў, як шрамамі... Час узгадаць, час сабраць камяні з тых руін...

Пра кнігу Вячаслава Бандарэнкі «Героі Першай сусветнай», якая выйшла напрыканцы мінулага года, «Звязда» ўжо пісала. Аднак хочацца прыгадаць, што яна ўяўляе сабой збор біяграфій самых розных людзей таго часу: і генерала, і звычайнага салдата, і сястры міласэрнасці. Прычым усе факты з'яўляюцца гістарычна праўдзiвымі: аўтар умее працаваць з архівамі і знаходзіць у іх самае цікавае. У той жа час мова выдання зусім простая, чытаць такіх біяграфій вельмі заўважна. Менавіта так, праз гэтыя людзей, якія змяняла, ламала вайна, мы можам стаць крыху бліжэй да вайны, якую нам усё ж неабходна ведаць.

Як вядома, адзіны музей гісторыі Першай сусветнай знаходзіцца ў вёсцы Заброддзе Вілейскага раёна. Аднак падчас XXI Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу яго экспанаты часова размясціліся ў выставачным цэнтры БелЭкспа.

Сувенір

МАНЕТЫ ДЛЯ ЗАКАХАНЫХ

На Дзень усіх закаханых у музеі Гомельскага палацава-паркавага ансамбля можна будзе ўласнымі рукамі адкачаць сабе спраўдзiную манетку.

Такая паслуга, якую прэзентуюць падчас самага чаканага лютаўскага свята, будзе дзейнічаць пастаянна. У гомельскім палацы для гэтай мэты набылі спецыяльнае абсталяванне: міні-станок для халоднай канчаткай сувенірнай манет вытворчасці Пецярбургскага манетнага двара, а таксама прылады ачышчэння майстроў. Гэта дазволіць любому ахвотнаму за некалькі хвілін вырабіць сабе памятную манету.

Дырэктар музея Гомельскага палацава-паркавага ансамбля Аляксандр ТОРАПАВА адзначыла: «Стварэнне міні-кузня — гэта не толькі пашырэнне пераліку паслуг для шматлікіх наведвальнікаў і турыстаў палаца Румянцавых-Паскевічаў, але і адраджэнне старых добрых традыцый, якія раней існавалі сярод прадстаўнікоў вышэйшага свету. Напрыклад, вядома, што ў гонар шлюбнага ўладальніка гомельскага маёнтка Ірыны Іванавны і Фёдора Іванавіча Паскевіча таксама была адліта памятная манета з выявай сямейных гербаў, якая цяпер знаходзіцца ў адной з экспазіцый музея».

Сучасныя манеты плануець вырабляць з медзі і алюмінію. На адным баку будзе адкачанены лебедзь, на другім — сэрца. На замову музея распрацоўваюцца яшчэ чатыры віды манет з відарыскамі герба горада Гомеля, выявамі палацава-паркавага ансамбля і яго былых уладальнікаў.

Такую паслугу плануець прапанаваць і маладым, якія праводзяць фота- і відэаздымкі ў зімовым садзе палацава-паркавага ансамбля.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

Аказалася, што прафесійна зробленая экспазіцыя добра глядзіцца не толькі ў высокай калітцы-музеі. Шматлікія сталічныя наведвальнікі прыходзілі сюды, каб на свае вочы ўбачыць рарытэты тых часоў.

Нязменны захавальнік калекцыі мастак Барыс Цітовіч таксама завітаў на кніжны кірмаш. Аднак на гэты раз ён за старажытным станком друкаваў для наведвальнікаў памятнае эксплібрыві... Яго жонка, а таксама калекцыя, які прыехаў з Вілейкі, выконвалі песні і чыталі вершы часоў Першай сусветнай.

Калекцыянер Уладзімір Ліхадзедаў прадаставіў сваю калекцыю паштовак з сюжэтамі той вайны. Яны ілюструюць тагачаснае ваеннае жыццё і побыт. Подпісы на іх дапамагаюць зразумець, у якім канкрэтным рэгіёне заставіў вайну фатэграф.

Дзве вайны, якія адбыліся ў XX стагоддзі, сталі пасылам да таго, каб Еўропа аб'ядналася.

Узяў на часовае экспанаванне. Паштоўкі павялічаны і размяшчаны на асобных стэндах. Цяпер на іх можна разглядаць усе, нават самыя дробныя дэталі. Дарэчы гэтая выстава пазіцыянуе сябе як перасоўная, таму, вядома, яе можна будзе ўбачыць яшчэ не раз, і ў розных месцах.

Намеснік кіраўніка мiсiі Пасольства Германіі ў Беларусі Хольгер РАПІЕР, які прысутнічаў на адкрыцці выставы, даў сваю ацэнку падзеям стагадовай даўніны:

— Гэтакраса, як і ў іншых еўрапейскіх краінах, у Германіі Першая сусветная вайна разглядаецца як пачатак вялікай катастрофы. Дагэтуль нацыі і народы не маглі ўсвядоміць, што войны могуць мець такія разбуральныя маштабы. Колькасць людзей, якія былі зацвярджаны ў гэтай вайне, проста велізарная. Таксама колькасць тэхнікі, якая выкарыстоўвалася менавіта ў Першай сусветнай, была надзвычай вялікай. На жаль, наступствы той жудаснай вайны усё ж не перашкодзілі таму, што праз невялікі прамежак часу зноў распачалася страшная вайна. Толькі пасля заканчэння Другой сусветнай, магчыма, стала зразумелым, як ад канфрантацыі перайсці да супрацоўніцтва і стварэння агульнай прасторы. Гэтыя дзве вайны, якія адбыліся ў XX стагоддзі, якраз сталі пасылам да таго, каб Еўропа аб'ядналася. Шмат робіцца ў кірунку еўрапейскай інтэграцыі: ёсць свае перамогі і свае паражэнні. Аднак, нягледзячы ні на што, мы павінны імкнуцца да таго, каб еўрапейскія краіны сталі больш блізкамі адна да адной. Тую ўрокі, што мы здоблілі з абедзвюх войнаў, павінны нам у гэтым дапамагчы.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. Фота Надзеі БУЖАН

Далёкае — блізкае

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ МАЁНТКА ТЫЗЕНГАЎЗА

Як нашы сучаснікі ўшаноўваюць гарадзенскага старасту

Адраджэнне гістарычных аб'ектаў — гэта ў нас, як правіла, справа дзяржавы і бюджэту. Альбо, здараецца, буйных фінаансавых і прамысловых структур. І рэдка калі (і не толькі ў Беларусі) гэтыя клопаты бяруць на сябе прыватныя асобы. Цікава, што імі рухае? І якая выніку можна дасягнуць з пункту гледжання павялічання нашай спадчыны і гармоніі такога аб'екта з сучаснымі

Сядзібная брама другой паловы XVIII ст.

Адночы ўбачыць і вярнуцца

Знаёмства з гістарычным маёнткам (а цяпер аграсядзібай «Каралінскі фальварак Тызенгаўза») пачынаецца з уязной брамы, пабудаванай з буту і каменя ў другой палове XVIII стагоддзя. Гэта адзін з нямногіх гістарычных аб'ектаў, што захаваліся практычна цалкам і патрабуе хіба што невялікай рэстаўрацыі. Прычым Павел Клімух, ініцыятар адраджэння сядзібы і адзін з яе цяперашніх гаспадароў, упершыню пачаў тут жыць у 1992 годзе, калі пасля заканчэння Мінскага медыцынскага ўніверсітэта прыехаў на размеркаванні ў Гродна.

— Ніякага жыцця ў абласным цэнтры не далі, і тады я «паклаў ваюцца, напрыклад, Дзярэчын, Зэльва і Ваўкавыск... Што для нашай краіны азначае Грунвальд... Бралі мы з супрацоўнікамі клінікі аўтобус (як правіла, на Дзень медыцыны) і ехалі ў падарожжа па Гродзеншчыне, потым — па Брэст-чыне... Я па-іншаму ўбачыў нашу Беларусь. Яна адкрылася мне ў зусім іншым ракурсе, чым апісвалася ў некаторых гістарычных кнігах. Прачнула, даруйце мне за высакамоўнасць, нешта патрыятычнае.

— Адсюль і жаданне паклапаціцца аб гістарычнай сядзібе ў вёсцы Караліно?

— Так. Гэта звязана перш за ўсё з тым, што адным з яе ўладальнікаў быў Антоній Тызенгаўз — вельміч, легендарная асоба ў гісторыі нашага краю, чалавек, у якім, нягледзячы на ўсе памылкі і

Тронная зала (крайні справа — Павел КЛІМУХ).

недахопы, плюсы ўсё роўна перадаваў маёнтка сёння выконвае тую ж функцыю, што і стагоддзі таму. Вось, напрыклад, былое халоднае памяшканне — лядоўня. Зімой, калі возера замярзала, выразалі пласты лёду і прывозілі сюды, дзе разам з аліпкім выкарыстоўвалі для захоўвання прадуктаў. Сёння ў такім халодзішчы патрэбы няма, аднак у цяперашнім жылым будынку, яго інтэр'еры захаваны дух гісторыі — тоўстыя сцены, аццпенне дрэвам. Нават для тутакоўскага друку з'явіўся шок ад прыроднай стыхіі — яшчэ не «прыгажоры». Ясень, які рос побач з канюшняй, працягвае «жыць» і прыступкава былой лядоўняй. А дуб, які пагражаў фундаментам іншага будынка, стаў у ім апорай для перакрываў другога паверха. І не проста канструкцыйна, а яшчэ і драўлянай скульптурай, якая, па задумцы Паўла Клімуха, сімвалізуе беларусаў, іх процістаянне злым сілаў.

— Бачыце, меч побач, але ж ён ні на каго не падняты.

Павага да гісторыі адчуваецца нават тады, калі сядзібныя аб'екты наогул не захаваліся. Вядома, напрыклад, што ў тутакоўскіх мясцінах былі распушчаныя вадзяныя млыны. А потым, як у вёсцы Караліно, ім прыйшлі на змену

ваюцца, напрыклад, Дзярэчын, Зэльва і Ваўкавыск... Што для нашай краіны азначае Грунвальд... Бралі мы з супрацоўнікамі клінікі аўтобус (як правіла, на Дзень медыцыны) і ехалі ў падарожжа па Гродзеншчыне, потым — па Брэст-чыне... Я па-іншаму ўбачыў нашу Беларусь. Яна адкрылася мне ў зусім іншым ракурсе, чым апісвалася ў некаторых гістарычных кнігах. Прачнула, даруйце мне за высакамоўнасць, нешта патрыятычнае.

— Адсюль і жаданне паклапаціцца аб гістарычнай сядзібе ў вёсцы Караліно?

— Так. Гэта звязана перш за ўсё з тым, што адным з яе ўладальнікаў быў Антоній Тызенгаўз — вельміч, легендарная асоба ў гісторыі нашага краю, чалавек, у якім, нягледзячы на ўсе памылкі і

недахопы, плюсы ўсё роўна перадаваў маёнтка сёння выконвае тую ж функцыю, што і стагоддзі таму. Вось, напрыклад, былое халоднае памяшканне — лядоўня. Зімой, калі возера замярзала, выразалі пласты лёду і прывозілі сюды, дзе разам з аліпкім выкарыстоўвалі для захоўвання прадуктаў. Сёння ў такім халодзішчы патрэбы няма, аднак у цяперашнім жылым будынку, яго інтэр'еры захаваны дух гісторыі — тоўстыя сцены, аццпенне дрэвам. Нават для тутакоўскага друку з'явіўся шок ад прыроднай стыхіі — яшчэ не «прыгажоры». Ясень, які рос побач з канюшняй, працягвае «жыць» і прыступкава былой лядоўняй. А дуб, які пагражаў фундаментам іншага будынка, стаў у ім апорай для перакрываў другога паверха. І не проста канструкцыйна, а яшчэ і драўлянай скульптурай, якая, па задумцы Паўла Клімуха, сімвалізуе беларусаў, іх процістаянне злым сілаў.

Вочы баяцца, а рукі робяць

Аднаўленне гэтай гістарычнага аб'екта сям'я Клімухоў у партнёрстве з сям'яй Кобрынцаў, Цюлькевічаў і Крысціноўнаў праводзяць з 2003 года. Як кажа Павел Клімух, «вочы баяцца, а рукі робяць». І як прыгожа! З якой павагай да тутакоўскіх адметнасцяў!

Пры гэтым ідэя была ў тым, каб не проста нешта аднавіць, пабудавач, а каб самім тут жыць. Замельныя адносіны з ранейшымі ўласнікамі, хаця і не без праблем, але ўдалося вырашыць. І сёння Павел Клімух хоць і працуе ў Гродне, адчувае сябе вясковым жыхаром. Дарэчы, што было ўласціва і ранейшым уладальнікам маёнтка, — з элементамі натуральнай гаспадаркі: сад, агарод, рыба са става, уласнага вырабу булкі, масла, мясныя дэлікатэсы...

— Жыць і працаваць тут ёсць каму: у нас з Наталлі 4 сыны. Сяродні, напрыклад, летас больш за 2 месяцы не злязіў з трактара

— газоны выкошваў. А малодшы, пяцігадовы, як зойдзем у алтанку, то можа сказаць: «Тата, давай прыбраць». І — за мяцёлку. А цяпер на вуліцы не проста гуляе — бярэ лапату і снег чысціць.

Ды і самому Паўлу Альбінавічу даводзіцца не толькі кіраваць работамі па адраджэнні сядзібы.

— Сёння раніцай заходжу ў канюшню, а там вада замярзла. Вядома, трэба было тэрмінова прымаць меры, каб потым не цагга вяду вёдрамі з калодзежа. Дарэчы, першае, за што ўзліся цяперашнія гаспадары, — гэта будынак канюшні, які раней выкарыстоўваўся калгасам пад ферму і ад якога засталіся практычна толькі рэшткі старажытных сценаў і дах, завалены ўнутр. Сёння там 8 коней — розных, у асноўным беларускіх парод. Гасцям сядзібы прапаноўваць не толькі прагулку па наваколлі на санях ці нават у шыкоўнай кароце, але і ўрокі верховой язды.

Зразумела, што не кожная пабудова маёнтка сёння выконвае тую ж функцыю, што і стагоддзі таму. Вось, напрыклад, былое халоднае памяшканне — лядоўня. Зімой, калі возера замярзала, выразалі пласты лёду і прывозілі сюды, дзе разам з аліпкім выкарыстоўвалі для захоўвання прадуктаў. Сёння ў такім халодзішчы патрэбы няма, аднак у цяперашнім жылым будынку, яго інтэр'еры захаваны дух гісторыі — тоўстыя сцены, аццпенне дрэвам. Нават для тутакоўскага друку з'явіўся шок ад прыроднай стыхіі — яшчэ не «прыгажоры». Ясень, які рос побач з канюшняй, працягвае «жыць» і прыступкава былой лядоўняй. А дуб, які пагражаў фундаментам іншага будынка, стаў у ім апорай для перакрываў другога паверха. І не проста канструкцыйна, а яшчэ і драўлянай скульптурай, якая, па задумцы Паўла Клімуха, сімвалізуе беларусаў, іх процістаянне злым сілаў.

— Бачыце, меч побач, але ж ён ні на каго не падняты.

Павага да гісторыі адчуваецца нават тады, калі сядзібныя аб'екты наогул не захаваліся. Вядома, напрыклад, што ў тутакоўскіх мясцінах былі распушчаныя вадзяныя млыны. А потым, як у вёсцы Караліно, ім прыйшлі на змену

На тэрыторыі сядзібы.

ГІСТАРЫЧНАЯ ДАВЕДКА

Гісторыя каралінскай сядзібы сыходзіць сваімі каранямі ў глыб стагоддзяў. Нядаўна падчас рэканструкцыі асноўнага сядзібнага дома (ён шмат разоў перабудоўваўся) выявілі цэглу, якая па сваёй структуры і памеры была характэрная для XV-XVI стагоддзяў. На сёння няма поўных звестак аб шматлікіх гаспадарках маёнтка, бо архіў у Сувалках, дзе знаходзіліся адпаведныя дакументы, згарэў. Аднак вядома, што ў XV ст. прывілей на валоданне гэтымі землямі ад каралевы Рэчы Паспалітай Боны атрымалі ўплывовыя татарскія роды. А апошнім маёнткам купіў у 1924 годзе граф Козел-Паклеўскі. Потым гэтыя пабудовы належалі розным, ужо не прыватным, уласнікам і паступова прыходзілі ў заняпад...

Асабліва яркаму старонку ў гісторыю вёскі Караліно ўнёс у другой палове XVIII ст. гарадзенскі староста Антоній Тызенгаўз. Па яго ініцыятыве распачалася стварэнне сучаснага палацава-паркавага комплексу. Быў закладзены рэгулярны парк, узведзены жыллыя і гаспадарчыя пабудовы. Аднак усё свае задумкі Тызенгаўз ажыццявіць не паспеў. Палац, над праектам якога працаваў архітэктар яго каралеўскай вялікасці Джузэпэ дэ Сака, так і застаўся на паперы...

вяданапорныя вежы. Такія вежы і служыць па прызначэнні, але яна знаходзіцца... унутры макета вадзянога млына. Зроблены ён па праекце млына ў вёсцы Адэльскі Гродзенскага раёна, які працаваў яшчэ да пачатку 80-х гадоў мінулага стагоддзя.

Захаваана і яшчэ адна традыцыя вялікіх маёнткаў, якія заўсёды мелі на сваёй тэрыторыі, у залежнасці ад веравызнання гаспадароў, царкаўку ці касцельчык. Цяперашнія гаспадары каралінскай сядзібы аднавілі і перадалі каталіцкаму прыходу ў Каробчыцах калітцу, дзе для мясцовых жыхароў праводзяцца ўсе рэлігійныя службы, у тым ліку вячанне і хрэсціны.

І, вядома, дзе старадаўняя сядзіба — там і нейкія таямніцы, загадкі. Напрыклад, у адным з памяшканняў сёння не працуе мабільная сувязь. Літаральна за некалькі крокаў адсюль яна, хоць і з перабомай, ёсць, а ў гэтым пакоі — ніякіх шанцаў. Трапіць туды можна праз падземны ход, што вядзе да цэнтральнага сядзібнага дома. Такі ход пад зямлёй на выпадак нейкай пагрозы лічылі патрэбным многія паважаныя сябе гаспадары старажытных маёнткаў. Сёння тут размешчана летняя падвальная кухня, а побач, у недаступнай для мабільнай сувязі троннай зале, — 12 крэслаў з геральдыкай беларускай шляхты. Звяртаеш увагу і на столь — на

«Жыць па-іншаму не ўмею»

У наступным годзе, разлічвае Павел Клімух, завершыцца рэканструкцыя асноўнага сядзібнага будынка, дзе будзе кавярня. Мяркуюцца таксама стварыць музейную экспазіцыю, прысвечаную Антонію Тызенгаўзу і мясцовай этнаграфіі, распрацаваць анімацыйную праграму для дзяцей, іх у форме забаўвай знаёміць іх з гісторыяй, цікавінкамі каралінскага маёнтка і наваколля. Павел Клімух спадзяецца на зацкаўленасць аматараў сямейнага адпачынку, супрацоўніцтва з турыстычнымі фірмамі.

— Як камень ваду точыць, так і тут работа памаленку ідзе. Гэта, пэўна, зусім не лепшы праект з пункту гледжання бізнесу. Але як праект для душы, сям'і, выхавання, павялічання нашай гістарычнай спадчыны, яе папулярнасць — добры. Сладчыня — гэта наша гісторыя. Гісторыя — гэта наша памяць. А памяць — гэта наша будучыня. Мне так здаецца. І жыць па-іншаму не ўмею.

Барыс ПРАКОПЧЫК. Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА

«Дзе расце дзіванна — без пасага панна»

Мабыць, не ўвесь час нам прапаноў ды баяваныя размаўляць. Калі-нікілі вярта зазірнуць у лекавую аптэчку нашых продкаў, паслухаць народныя паданні пра зэльві і іх магчыныя ды лекавыя ўласцівасці, якія калісьці так шмат значылі для людзей. Бо ранейшае жыццё было звязана з прыродай, а не з высокімі тэхналогіямі і маркеттыгам. Першая расліна, пра якую хочацца распавесці, будзе дзіванна.

Рэстаран «Замак Зеваны» ў гродненскім маёнтку Каробчыцкіх лічыцца адным з самых славутых у Беларусі. Як сцвярджаецца ў рэкламе гэтай установы, ён названы ў гонар Зеваны — быццам бы агульнаславянскай багіні палявання. Прыгожы вельзарны вітраж з яе выявай аздабляе пераходную высокую залу рэстарана. Толькі трохі рэжа вуха гэтае імя — Зевана.

На самой справе, ні ў якіх старых летапісах і іншых гістарычных документах такога імя не сустракаецца. Багіню Зевану міфалогі рэканструявалі гіпатэтычна, засноўваючы толькі на паведамленнях польскага храніста Яна Длугаша. А ён апісаў, насамрэч, багіню Дзіванну. Гэта ўжо ў рускай мове гэтае імя трохі змянілі, бо «дзіванне» ёй не ўласціва. Цалкам магчыма, што Длугаш і не сутыкаўся з народнымі паданнямі пра багіню палявання, а выдумай іх сам — каб паказаць славянскую міфалогію не

горшай за рымскую і грэчаскую з яе Дзіянай-Артамідай. Імя ж для багіні абраў па сугучнасці з Дзіянай і з досыць вядомай мела травай, якая для нашых продкаў мела большае значэнне, чым для нас.

Па-беларуску яна называецца «дзіванна», а часам і «мядзведжым вухам», бо яе вялікі, хвацкі і каштаваты лісты трохі нагадваюць вушы звычайнага цара нашых лясоў. І мне падаецца, што гэтае імя ў назве рэстарана гучала б больш аўтэнтычна і выклікала б пэўныя асацыяцыі.

Дзіванна расце ў неўрадлівых месцах, пазбягаючы канкурэнцыі з іншымі раслінамі: па камяністых схілах, у стэпах, на сухіх лугах, на ўзбярэжжах дарог. Адсюль паходзіць даўня прыказка: «Дзе расце дзіванна — без пасага панна». У апавесці Элізы Ажэшкі «Хам» Павел упершыню спрабуе абняць Франку ў зарасніку дзіванны. Вядома, што Ажэшка, вялікая аматарка зёлак, свядома ўжывае гэты сімвалізм, які прароцтва будучага лёсу герояў: дзіўчына без пасага і, як высвятляецца, без неабходнай для добрай сям'і цягальнасці на фоне зарасніку і няшчасце. Але, нягледзячы на гэтую «песімістычную» сімваліку, гэта расліна мае нямяла лекавых уласцівасцяў.

Адвар або спіртавы настой з розных відаў дзіванны (бо гэта цэлы батанічны род) — гэта традыцыйны народны лека, які дапамагае ад кашлю, астмы і іншых захворванняў органаў дыхання, а таксама ад хвароб страўніка, апёкаў і іншых пашкоджанняў скуры. Калі не было шампуню, адварам дзіванны мылі валасы: яна асвятляе іх і надае бляск. Пакуль у сярэдзіне XIX стагоддзя не распаўсюдзілася гарбата, адвар дзіванны быў адным з самых папулярных напойнаў на нашых землях. Панна Саламея з апавядання Ігнацыя Ходзькі «Самавар» проціць свайго бацьку не адставаць ад моды: «Ах Самавары, папуню, самавар і чай! Гэта ж паўсюль п'юць

гарбату зранку і ўвечары нават, а мы адны толькі ліпавым цветом і дзіваннай душцыца мусім. Папа, далібог мусім купіць самавар». Кветкі дзіванны змяшчаюць эфірныя алеі з характэрным мядовым водарам, таму ў адвар дадавалі мёд, каб падкрэсліць гэты водар, а таксама рабілі адмысловы «мёд» з цукру і кветак дзіванны.

Настой ці адвар кветак трэба старанна працэдуваць праз некалькі слаёў марлі, каб выдаліць дробныя валаскі, зольныя выклікаць раздражненне стрававода і страўніка. Жывёлы ведаюць пра гэтую ўласцівасць дзіванны і таму пазбягаюць яе. Магчыма, гэтая самотнасць дзіванны, непрыхільнасць як да іншых раслін, так і да жывёл здаўна ўражвала нашых продкаў і гоніла іх да таго, каб яны асабліва ўласцівае. Яшчэ ў антычнасці думалі, што дзіванна адпужвае злых духаў. Адысей ратаваўся ад чараў Цырэц, спальваючы яе сцябы. Ад іх, дарэчы, і дагэтуль у Літве запальваюць пахавальныя свечкі. Сухія сцябы дзіванны вельмі добра фарыць, таму з іх даўней выраблялі гарбаты, прапінтэчаныя воскам або леем.

Вось такой загадкавай і карыснай была калісьці дзіванна для нашых продкаў. У яе апісаных захоўваецца багатая гісторыя і шмат падстаў для фантазіяў, для сувязі нашага ўяўлення з уяўленнямі мінулых пакаленняў. Усё гэта варта вывучаць, калі мы ствараем рэстараны, музеі ды іншыя турыстычныя аб'екты. Бо здаецца,

АДВАР З ДЗІВАННЫ
1 ст. лыжку сушаных кветак дзіванны заліваем шклянкай кіпення, настойваем каля паўгадзіны. Ужываем 2 разы на дзень па паўшклянкі, можна з мёдам.

«МЁД» З ДЗІВАННЫ
Толькі сарваныя кветкі пластамі перасыпаюць карычневым цукрам. Слоік пакаюць на некалькі дзён, затым старанна працэдуваць праз некалькі пластоў марлі, памятаючы пра непрыемны драбноткія валаскі. Можна трымаць у лядоўні каля 2 тыдняў.

што годную легенду лёгка прыдумаць, а галоўнае, маўляў, «добра раскруціць». Насамрэч самыя папулярныя і даўгавечныя легенды — тыя, якія абіраюцца на спраўдзены жыццёвыя пачуцці нашых продкаў, на здарэнні ў жыцці рэальных людзей і папулярных літаратурных персанажаў. «Зевана» ці «Дзіванна» — здавалася б, колькі той розніцы? У яна ёсць — у глыбіні, у спраўдзены, а вярнаці традыцыям зямлі, у памяці пра тых, хто жыў на ёй да нас.

Будзь у курсе!

ГАРАЧКАПАНИЖАЛЬНЫЯ СРОДКІ ПАВЫШАЮЦЬ ЗАРАЗНАСЦЬ ГРЫПУ

Даследчыкі з McMaster University (Канада) упершыню ажыццявілі матэматычнае мадэляванне папуляцыйнага эфекту ад масавага ўжывання гарачкапажыўных прэпаратаў пры эпідэміі грыпу.

Высветлілася, што прымушвае зніжэнне тэмпературы цела пры прастудзе прыводзіць да дадатковага распаўсюджвання інфекцыі і, як наступства, павялічваецца колькасць лятальных выпадкаў праз парушэнні натуральнага механізму падаўлення вірусу ў кожным асобным арганізме.

Зніжэнне тэмпературы цела пры дапамозе ібупрофена, парацэтэмолу ці аспірыну прыводзіць да павелічэння хуткасці размнажэння вірусу, больш працяглага і больш цяжкага працякання хваробы, а таксама павышае заразнасць інфекцыі для людзей, якія акружаюць хворага.

Узмацненне апошняга эфекту спрыяе таксама яшчэ адна распаўсюджванню «традыцыйна» — інфіцыраваных, якім удалося збіць тэмпературу, адраўняваюцца на работу, вучобу і ў іншыя месцы масавай канцэнтрацыі людзей, інфіцыруючы сваіх калег, аднакласнікаў і суседзяў.

Было падлічана, што штучнае зніжэнне тэмпературы цела пры грыпе прыводзіць у ЗША на фоне звычайнага эпідэмічнага пад'ёму захваральнасці прыкладна да 700—1000 дадатковых лятальных выпадкаў і павялічвае колькасць людзей, уцягнутых у эпідэмію. Таму медыкі папярэджваюць: калі ў вас грып і вы вырашылі прыняць лекі для зніжэння тэмпературы, памятайце, што ваша рашэнне можа адб'іцца і на іншых людзях. Так што лепш увагулі не выходзіце з дому...

Надзея НІКАЛАЕВА.

Асаблівасці абследавання

КАЛІ НЕПАКОЯЦЬ СУСТАВЫ

Пацыенты недаацэньваюць праблемы болю ў суставах і пазваночніку, а значыць, позна звяртаюцца да ўрача. Эфектыўнасць жа лячэння залежыць ад ранняй дыягностыкі захворванняў суставаў.

— Як правіла, дыягностыку ставяць пачынаючы з правядзення рэнтгенаграфіі, — расказвае ўрач-траumatолог 3-й цэнтральнай раённай клінічнай паліклінікі г. Мінска Алена СІДАРОВІЧ. — На здымках можна убачыць прыкметы пашкоджання — парушэнні адпаведнасці суставаў паверхняў, касцявыя разрастанні па краі хрэста, часткі адкладання кальцыю...

Калі неабходна даследаваць унутраны склад сустава, праводзяць пракол (пункцыю) суставаў і капсулы з забарам сінэвіяльнай вадкасці. Яе аглядаюць візуальна і пад мікраскопам у пошуку інфекцыйных узбуджальнікаў, а пры неабходнасці могуць пасяць на спажывае асроддзе для бактэрыялагічнага даследавання.

Існуе метад, які дазваляе пачыць суставу знутры. Ён называецца артраскапія і заключаецца ў аглядзе ўнутранай поласці з дапамогай эндаскопа, уведзенага праз пракол. Падчас такога даследавання можна ўзяць і біяпсію — кавалачка сінэвіяльнай капсулы, а таксама правесці некаторыя лячэбныя маніпуляцыі.

Часам для дыягностыкі захворванняў суставаў звяртаюцца да камп'ютарнай тамаграфіі і магнітна-рэзананснай тамаграфіі.

КАМП'ЮТАРНАЯ ТАМАГРАФІЯ

На камп'ютарнай тамаграфіі атрымліваюцца здымкі ў выніку рэнтгенаўскага выпраменьвання. Ён працуе на прынцыпе рознай прэзыстасці розных тканак арганізма, у тым ліку касцявой і хрэстковай. Камп'ютарны тамаграф з'яўляецца, па сутнасці, рэнтгенаўскай установай, якая робіць серыю здымкаў з розных пазіцый. Установа складаецца з рухавой кушэты, на якой размяшчаецца пацыент, і спецыяльнай трубки, якая падае і ловіць рэнтгенаўскія прамяні. Далей камп'ютар апрацоўвае і суміруе звесткі. Качачковую ж ацэнку дае ўрач. Такі метад нельга выкарыстоўваць у масавых абследаваннях, паколькі апрацаванне чалавечка падчас даследавання досыць вялікае.

Камп'ютарная тамаграфія добра перадае стан касцей, што дазваляе выкарыстоўваць яе для вызначэння менавіта касцявых траўмаў і розных пашкоджанняў. КТ вызначае памер сустава, суставнай шчыліны, якасць суставаў паверхняў, колькасць сінэвіяльнай вадкасці ў суставнай сумцы, астаэфіты, хрэстковыя разрастанні, наяўнасць ацёку ў суставе і інш. Даследаванне падобнае да рэнтгенаграфіі, якая якраз лепш за ўсё ўспрымае касцявыя структуры.

Супрацьпаказанні: клаўстрафібія, цяжарнасць.

Камп'ютарную тамаграфію ў Мінску можна зрабіць:

- ✓2-я гарадская клінічная бальніца (т. 327 50 36)
✓5-я гарадская клінічная бальніца (т. 296 49 63, 296-34-25)
✓6-я гарадская клінічная бальніца (т. 245 18 23)
✓9-я гарадская клінічная бальніца (т. 272-45-94)
✓Гарадская клінічная бальніца хуткай медыцынскай дапамогі (т. 201 90 51, 287 00 10)
✓10-я гарадская клінічная бальніца (т. 345 32 71)
✓11-я гарадская клінічная бальніца (т. 225 88 14)
✓Мінскі кансультацыйна-дыягнастычны цэнтр (т. 270 21 42)
✓38-я гарадская паліклініка (т. 225 81 89)
✓Мінскі гарадскі клінічны анкалагічны дыспансер (т. 292 91 62)
✓МСЧ ААТ «МАЗ» (т. 217 23 82)
✓Мінская абласная клінічная бальніца (т. 265 22 24, 265-22-56)
✓Рэспубліканскі клінічны медыцыйскі цэнтр (т. 328-64-64, 227-82-63)
✓Рэспубліканская клінічная бальніца медыцынскай рэабілітацыі (п. Аксакаўшчына — т. 509-72-42)
✓РНПЦ неўралогіі і нейрахірургіі (т. 267 12 40, 263 98 30)
✓РНПЦ траўматалогіі і артапедыі (т. 279 78 03)
✓РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава (т. 265 34 10, 268-31-93)
✓РНПЦ «Маці і дзіця» (т. 288 96 40, 288 94 75)
✓РНПЦ пульманалогіі і фтызіятрыі (т. 289 83 52).

МАГНІТНА-РЕЗАНАНСНАЯ ТАМАГРАФІЯ

Магнітна-рэзанансная тамаграфія працуе на аснове магнітнага поля, у якое змяшчаюць пацыента. Падчас уздзеяння хвалі на тканкі ў іх узнікае рэзананс атамаў вадароду — гэта фізікуецца датчыкі і перадаюцца ў камп'ютар, які апрацоўвае звесткі і пераводзіць у чорна-белую выяву

ОАО «Амкодор-Белвар»

220005, г. Мінск, праспект Независимости, 58
Извещение о созыве очередного общего собрания акционеров
Собрание состоится 21 марта 2014 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, проспект Независимости, 58, зал заседания Общества (корпус № 30, 3 этаж).

Регистрация участников собрания производится в день и по месту проведения собрания с 14.00 до 14.55.

Состав директоров. Основание созыва собрания — решение Совета директоров Общества от 6 февраля 2014 года.

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, — 4 марта 2014 г.

Повестка дня:

- 1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2013 год.
2. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества за 2013 год.
3. Об утверждении распределения и использования прибыли и убытков, выплате дивидендов за 2013 год.
4. Утверждение направлений распределения прибыли на 2014 год.
5. Об избрании членов Совета директоров, Ревизионной комиссии.
6. Об утверждении размера вознаграждения членам Совета директоров.

С информацией (материалами), подлежащими представлению акционером при подготовке к проведению собрания, акционеры могут ознакомиться ежедневно (кроме субботы и воскресенья) начиная с 17 марта 2014 г. в отделе кадров Общества с 9.00 до 16.00, а в день проведения собрания — по месту его проведения.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность или договор).

Справки по телефону: 8 017 293 94 40.
Совест директоров ОАО «Амкодор-Белвар»

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ ОАО «Торгразвитие»

Полное наименование и местонахождение Покупателя акций: Открытое акционерное общество «Торгразвитие», 220028, г. Минск, ул. Вильямса, 45.

Полное наименование и местонахождение эмитента, акции которого покупаются: Открытое акционерное общество «Торгразвитие», 220028, г. Минск, ул. Вильямса, 45.

Цель приобретения акций: сокращение общего количества, уменьшение уставного фонда.

Кличество акций, которое намеревается приобрести Покупатель: 18 301 (восемнадцать тысяч триста одну) простую (обыкновенную) акцию, что составляет не более 10% стоимости чистых активов на дату принятия настоящего решения.

Цена приобретения акций — 27824 (двадцать семь тысяч восемьсот двадцать четыре) рубля за одну акцию.

Сроки, форма и порядок оплаты акций: оплата будет производиться денежными средствами через кассу Общества в течение 10 дней после заключения договора купли-продажи.

Место совершения сделок — на внебиржевом рынке по адресу: г. Минск, ул. Вильямса, 45.

Дата начала и окончания срока представления предложений акционеров о покупке акций: с 28.01.2014 по 20.03.2014.

Дата начала и окончания покупки акций: с 20.03.2014 по 21.04.2014. В случае досрочного приобретения количества акций, указанного в тексте предложения, покупатель имеет право отозвать настоящее предложение тем же способом, которым был объявлен текст предложения о покупке акций.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации»

«Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Открытого акционерного общества «Нерудпром» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже

АВТОМОБИЛЬНОЙ ТЕХНИКИ:
Лот №1: ГРУЗОВОЙ АВТОМОБИЛЬ-САМОСВАЛ — МАЗ 551605-272Р (2006 г.в., САМОСВАЛ, г/л 20,5 т, пробег: 152 808 км, г/н АА 8267-7). Начальная цена с НДС — 156 000 000 бел. руб.

Лот №2: ГРУЗОВОЙ АВТОМОБИЛЬ-САМОСВАЛ — МАЗ 551605 (2007 г.в., самосвал, г/л 20,5 т, пробег: 150 696 км, г/н АВ 5527-7). Начальная цена с НДС — 175 500 000 бел. руб.

Лот №3: ГРУЗОВОЙ АВТОМОБИЛЬ-САМОСВАЛ — МАЗ 551605 (2007 г.в., самосвал, г/л 20,5 т, пробег: 155 120 км, г/н АВ 5528-7). Начальная цена с НДС — 175 500 000 бел. руб.

Лот №4: ГРУЗОВОЙ АВТОМОБИЛЬ — ЗИЛ 6301 ОА (2002 г.в., бортовой, г/л более 3-х тонн, пробег: 177 817 км, г/н КИ 8078). Начальная цена с НДС — 13 480 320 бел. руб.

Транспорт находится по адресу: г. Минск, ул. Асаналиева, 72. ОАО «Нерудпром», а также на Дробильно-сортировочном заводе «Заславль» по адресу: Минский район, Петришковский с/с, д. Захаричи.

Задатки в размере 10% от начальной цены предмета аукциона, перечисляются на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней после подписания договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предшествующие извещения опубликованы в газете «Звязда» от 23.05.2013 и 18.01.2014. Аукцион состоится 21.02.2014 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Чаплова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 20.02.2014 до 16.00 по указанному адресу. Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

14 марта 2014 г. в 17.00 состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Элегант»
ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. Итоги финансово-хозяйственной деятельности общества за 2013 год и основные направления деятельности общества в 2014 году.
2. Отчет наблюдательного совета общества.
3. Утверждение годового бухгалтерского баланса, счетов прибыли и убытков общества за 2013 год.
4. О выплате дивидендов и утверждении распределения прибыли и убытков общества за 2013 год.
5. Утверждение основных направлений использования прибыли в 2014 году и первом квартале 2015 года.
6. О материальном вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии общества.
7. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии общества.
8. Местонахождение ОАО «Элегант»: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13.
9. Место проведения собрания: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13.
10. Время регистрации в день проведения собрания с 16.30 до 17.00.
11. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность).
12. С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни начиная с 04.03.2014 г. (с 15.00 до 17.00) по месту нахождения общества.
13. Телефон для справок: 74-59-78.
Наблюдательный совет УНП 40007831

ОАО «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс» ИЗВЕЩАЕТ СВОИХ АКЦИОНЕРОВ О ПРОВЕДЕНИИ 14 марта 2014 года ОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ
ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:
1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2013 год и основных направлениях деятельности Общества на 2014 год.
2. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2013 год.
3. Отчет наблюдательного совета Общества о работе в 2013 году.
4. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества за 2013 год.
5. Утверждение распределения чистой прибыли за 2013 год. О выплате дивидендов за 4-й квартал 2013 года.
6. О направлениях использования чистой прибыли в 2014 году.
7. Избрание членов наблюдательного совета и членов ревизионной комиссии.
8. Утверждение условий материального вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
Собрание состоится по адресу: г. Гомель, ул. Лещинская, 49. Начало в 14.00.
Регистрация участников собрания с 13.30 до 13.55 по месту проведения собрания. При себе иметь: акционеру — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность. Список акционеров Общества, имеющих право на участие в собрании, будет составлен на основании данных реестра акционеров по состоянию на 1 марта 2014 года.
С материалами к собранию можно ознакомиться в рабочие дни (понедельник—пятница) с 7 по 14 марта 2014 года в ПЭО с 10.00 до 15.00. Справки по телефону: 44 10 17. Наблюдательный совет. УНП 40007858

Утерянные страховые свидетельства «Страховой полис по добровольному страхованию от несчастных случаев и заболеваний», серии БН формы 2РН в количестве 5 штук №№ 1882820 — 1882820 и квитанции «О приеме наличных денежных средств (страховые взносы)» серии КВ формы 1СВ в количестве 5 штук №№ 2191421 — 2191425 в Представительстве Белгосстраха по Молодечненскому району считать недействительными. УНП 600013344

ОАО «Лидапичцекоцентра» сообщает, что 14 марта 2014 года в 14.00 в помещении актовго зала, расположенного по адресу: г. Лида, ул. Тавлая, 11 СОСТОИТСЯ ГОДОВОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности ОАО «Лидапичцекоцентра» в 2013 году и основных направлениях деятельности Общества на 2014 год.
2. Отчет наблюдательного совета ОАО «Лидапичцекоцентра» за 2013 год.
3. Отчет ревизионной комиссии о результатах проведенной ревизии за 2013 год и заключение по бухгалтерскому балансу, отчету прибылей и убытков, годовому отчету ОАО «Лидапичцекоцентра». Ознакомление Общества с заключением аудитора.
4. Утверждение годовых отчетов, бухгалтерского баланса и отчета о прибылях и убытках за 2013 год.
5. Утверждение распределения чистой прибыли за 2013 год. О выплате дивидендов за второй полугодие 2013 года.
6. О направлениях использования чистой прибыли ОАО «Лидапичцекоцентра» на 2014 год.
7. Избрание членов наблюдательного совета и членов ревизионной комиссии ОАО «Лидапичцекоцентра».
8. О назначении материального вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
С материалами по повестке дня можно ознакомиться по адресу: г. Лида, ул. Тавлая, 11 (финансовый отдел) с 04 марта 2014 г. с 8.00 до 17.00. Регистрация участников собрания с 13.00 до 13.55 по месту проведения собрания.
Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционеров — паспорт и доверенность. УНП 500021288

Гайненский сельский исполнительный комитет проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов
№ лота Адрес земельного участка Площадь земельного участка Наименование инженерных сетей Начальная цена (бел. рублев) Задаток (бел. рублев) Расходы по изготовлению документации
1 аг. Гайна, уч. № 8, кадастровый номер 623280801601000335 0,2500 га Подъездные пути удовлетворительные 21 956 250 4 391 250 4 195 900
2 аг. Гайна, уч. № 9, кадастровый номер 623280801601000336 0,2500 га Подъездные пути удовлетворительные 21 956 250 4 391 250 4 195 900
3 д. Красный Бор, уч. № 5, кадастровый номер 623280805601000037 0,2035 га Подъездные пути удовлетворительные 13 929 580 2 785 900 4 194 600
Аукцион проводится 14.03.2014 года в 10.00 по адресу: д. Логоза, ул. Центральная, д. 2 Логозского района Минской области, здание Гайненского исполнительного комитета. Документы принимаются ежедневно с 8.00 до 17.00, кроме субботы и воскресенья, до 11 марта 2014 года по адресу: д. Логоза, ул. Центральная, д. 2 Логозского района Минской области. Задаток перечисляется на р/счт 3600619021104 в ЦБУ 611 филиале 500

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Общества с ограниченной ответственностью «ТЕНКИнвест» «Группа многоквартирных жилых домов со встроенными помещениями административного, торгового значения и помещениями общественного назначения в д. Боровляны Минского района. Корректировка»

Информация о застройщике: Общество с ограниченной ответственностью «ТЕНКИнвест», зарегистрированное решением Минского городского исполнительного комитета от 14.05.2009 года в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191116618.
Результаты обследования: 23.01.16, Республика Беларусь, Минская область, Минский р-н, Новодворский с/с, аг. Новый Двор, ул. Центральная, д. 18, пом. 18, к. 45.
Режим работы: пн.—пт. с 9.00 до 18.00, перерыв с 13.00 до 14.00.
Телефон/факс: (017) 280 55 49.
Генеральный подрядчик: ОДО «НОВОДОМ», свидетельство о государственной регистрации коммерческой организации № 190591061, выдано решением Мингорисполкома от 23.12.2004 № 2642.
Информация о проекте: Цель проекта — строительство группы многоквартирных жилых домов со встроенными помещениями административного, торгового значения и помещениями общественного назначения в д. Боровляны Минского района.
Стоимость 1 м² жилых помещений составляет от 1050 долларов США.
Стоимость 1 м² нежилых помещений составляет от 950 долларов США.
Применяется гибкая система скидок.
Указанная в настоящей проектной декларации цена за 1 м² считается действительной до момента опубликования новой декларации.
Строительство жилых помещений осуществляется для категории граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий.
Начало строительства — ноябрь 2012 г.
Окончание строительства — I квартал 2014 г.
Местонахождение объекта долевого строительства: Минский район, д. Боровляны, ул. Березовая роща.
Архитектурно-планировочные решения: Здание 107-квартирного жилого дома, в том числе: однокомнатных — 54 ед., двухкомнатных — 32 ед., трехкомнатных — 21 ед., 4-этажное, состоит из 7-ми секций, протяженность здания — 155,72 м. На первом этаже расположены встроенные помещения: магазин продовольственных товаров, офисные помещения. В подвале под всем зданием размещены офисные помещения, помещение товарищества собственников.
Площадь жилого здания — 10294 м². Во всех квартирах предусмотрены летние помещения (остекленные лоджии).
Встроенные помещения магазина: общая площадь — 71,4 м².
Офисные помещения: общая площадь — 1632,9 м².
Помещение товарищества собственников: общая площадь — 59,26 м².
На крыше размещена крышная котельная.
Диски перекрытия — монолитные железобетонные.
Наружные самонесущие стены — из блоков ячеистого бетона толщиной 500 мм.
Наружная отделка: Наружные стены — отделка наружных стен штукатуркой с покраской акриловой краской.
Цоколь — штукатурка с покраской фасадными красками по предварительно подготовленной поверхности.
Застройщиком получены: Экспертное заключение Доверного республиканского унитарного предприятия «Госстройэкспертиза» по Минской области от 05.04.2013 № 495-70/13, дополнение от 11.04.2013 № 10-58; решение Минского районного исполнительного комитета от 29.10.2012 № 7171 «О разрешении на строительство»; разрешение Инспекции департамента контроля и надзора за строительством по Минской области на производство строительно-монтажных работ от 29.01.2013 №1-11ИЖ-893/12; свидетельства о государственной регистрации земельных участков от 22.01.2013 г. № 600/991-7463, от 22.01.2012 г. № 600/991-7462.
Состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет в общей долевой собственности дольщиков, осуществляющих строительство жилых помещений, после ввода объекта в эксплуатацию: межквартирные лестничные клетки, лестницы, коридоры, за исключением подвала, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механические, электрические, сантехнические и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.
Состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет в общей долевой собственности дольщиков, осуществляющих строительство нежилых помещений, после ввода объекта в эксплуатацию: межэтажные лестничные клетки, лестницы, коридоры, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механические, электрические, сантехнические и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.
Срок действия настоящей проектной декларации — до момента опубликования новой проектной декларации, которая отменяет действие опубликованных ранее.
Информацию по объекту долевого строительства и условиям заключения договоров можно получить в полномочном риэлтерском организации ОДО «Твоя столицаинвест», г. Минск, ул. Шафаринская, 11.
Время работы: понедельник — пятница: 9.00-18.00, выходные: суббота, воскресенье, тел./факс: +375 (17) 286 37 27, моб.: +375 (29) 680 01 01, +375 (29) 771 01 01.

(форму, доступную для интэрпрэтацыі). Здымкі выканваюцца паслойна, таму на іх удаецца з вялікай дакладнасцю вызначыць паталагічныя змяненні. На здымках добра відаць мяккія тканкі (хрэсты, суставуючыя капсулы, сухожыллі, м'язы, звязкі, дыскі, меніскі, сасуды, спіны і галавы мозгу, рэпрадуктыўную сістэму і іншыя). Часам прыводзяць і КТ, і МРТ — для пастаўнага максімальна дакладнага дыягназу.

Супрацьпаказанні: наяўнасць у пацыента кардыястэмулятара, які працуе па запісе (змены магнітнага поля могуць імітаваць сардэчны рытм), наяўнасць электронных імплантатаў унутранага вуха, кліпсіраваных сасудаў у цэнтральнай нервовай сістэме (кліпсі пад уплывам поля могуць засланьць і адкрэціць унутрымазгавыя крывацэлы). Адносны супрацьпаказанні: кома або іншыя станы, пры якіх неабходны апараты жыццязабеспячэння (напрыклад, штучная вентыляцыя лёгкіх), даўжачы ўзрост, парушэнні свядомасці, клаўстрафібія.

Падобныя абследаванні праводзяцца толькі па накіраванні ўрача, платна, на папярэднім запісе.

Магнітна-рэзанансную тамаграфію можна прайсці ў наступных медыцынскіх установах Мінска:

- ✓2-я гарадская клінічная бальніца (т. 327 50 36)
✓5-я гарадская клінічная бальніца (т. 296 49 63)
✓6-я гарадская клінічная бальніца (т. 245 18 23)
✓Бальніца хуткай медыцынскай дапамогі (т. 201 90 51, 287 00 10)
✓Мінскі кансультацыйна-дыягнастычны цэнтр (т. 270 21 42)
✓Мінская абласная клінічная бальніца (т. 265 52 58)
✓Рэспубліканская клінічная бальніца медыцынскай рэабілітацыі (п. Аксакаўшчына — т. 509 72 42)
✓Рэспубліканскі клінічны медыцыйскі цэнтр (т. 200 40 74)
✓РНПЦ неўралогіі і нейрахірургіі (т. 267 12 40)
✓РНПЦ траўматалогіі і артапедыі (т. 279 78 03)
✓РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава (т. 265 32 91)
✓РНПЦ «Маці і дзіця» (т. 288 96 40, 288 94 75)
✓Медыцыйскі цэнтр «Авізізна» (т. 271 84 22, 271 53 26)
✓Медыцыйскі цэнтр МТЗ (т. 230 07 13).

Святлана БАРЫСЕНКА

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Лот № 1. Исолированное помещение, площадью 178,7 кв.м, инвентарный № 200/D-108622, расположенное в г. Витебске на ул. Горького, 62, пом. 3Д. Первоначальная стоимость — 1 172 000 000 белорусских рублей.
Лот № 2. Исолированное помещение, площадью 17,7 кв.м, инвентарный № 200/D-108618, расположенное в г. Витебске на ул. Горького, 62, пом. 3В. Первоначальная стоимость — 107 000 000 белорусских рублей.
Лот № 3. Капитальное строение, площадью 342,0 кв.м, инвентарный № 200/C-40982, расположенное в г. Витебске на ул. Лазо, д. 115. Первоначальная стоимость — 566 000 000 белорусских рублей.
Лот № 4. Капитальное строение, площадью 432,0 кв.м, инвентарный № 200/C-40985, расположенное в г. Витебске на ул. Лазо, д. 115. Первоначальная стоимость — 2 980 000 000 белорусских рублей.
Лот № 4. Станок токарно-винторезный 1К62, инвентарный № 50083а. Первоначальная стоимость — 164 800 000 белорусских рублей.

Table with 2 columns: Name of the lot and its description. Includes details about the lots and the terms of the auction.

Утерянные страховые полисы ЗАО «Белнефтехстрах» по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии БР №№ 3337776, 2991061 — 2991080, обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств, выезжающих за пределы Республики Беларусь «Зеленая карта» серии ВУ/03/№№ 8693326 — 8693330, 8737916 — 8737920, добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу серии НЛВ №№ 231649, 195921 считать недействительными. УНП 101143603

31 марта 2014 г. в 9.30 по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, д. 16, ком. 1, состоится очередное Общее собрание акционеров ЗАО «Возвышенность».

Повестка дня:
1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2013 г.
2. Утверждение отчета Наблюдательного совета за 2013 г.
3. Отчет Ревизора за 2013 г.
4.

УСЁ ЯШЧЭ НАПЕРАДЗЕ

«... І НАРВЕГІЯ З РАГАМІ. КРУГОМ!»

Фраза, якую кінуў камусьці ў тэлефонную трубку вядомы каментатар тэлеканала «Расія» Дзмітрый Губерніев...

Яшчэ б! Радавацца ў іх была нагода, і не адна. Ужо ў суботу, у першы дзень медальных спаборніцтваў...

А затым адбылася проста неверагодная гісторыя: 40-гадовае біятліст Уле-Айнар Б'рндален папоўніў сваю калекцыю ўзнагарод...

«Былі сумненні, — кажаў ён адразу пасля фінішу. — Але, напэўна, я змог канцэнтравана свачасна, змог вытрымаць тэмп і хуткасць да апошняга круга на гэтай самай складанай трасе з усіх, дзе мне давялося выступаць».

А як на гэтым фоне нашы? У суботу ўся пяцёрка, якая брала ўдзел у стартах, была далёка ад п'едэстала.

Можна, з тым, што ў нас дома да сярэдзіны студзеня не было снегу і мы доўга не стартвалі.

Алена таксама сказала, што беларускія лыжнікі не маюць у Сочы ніякіх праблем.

Сіл, дарэчы, не хапіла і чацвёрцы нашых біятлістаў: Уладзімір Чапелін у спрынце — 29-ы, Сяргей Новікаў — 33-і, Яўген Абраменка — 56-ы, Юрый Плядаў — 57-ы (усяго стартуў).

Джоні Куін: «Я быў вымушаны выкарыстаць бяслейны штурхач, каб выбіць дзверы і трапіць на волю».

на спрынт выйшла 87 біятлістаў). Крыху радзе, што беларусы змогуць пазмагацца ў гонцы праследавання.

абходнае. Гэта мой дэбют на Алімпійскіх гульнях, і мне вельмі хочацца, каб ён запомніўся не толькі першымі стартамі, але і паспяховым выступленнем.

«ГЭТА БЫЛА ТРЭНІРОВАЎКА...»

Так ацаніла сваё выступленне лідар нашай біятлоннай каманды Дар'я Домрачава, якая ў нядзелю вечарам не змагла ўвайсці ў лік медалістаў у спрынтарскай гонцы на 7,5 кіламетра.

Так складалася, што пасля гонкі я спускаўся на канатнай дарозе, седзячы ў адной кабіцы з Дар'яй. Была яшчэ пара валандураў-расіяў, і таму ў іх прысутнасці наша гадоўная медальная алімпійская надзея была нематлаўнай.

— Усе скардзяцца на складаную трасу... — Гэта праўда. Тут жа, па сутнасці, сярэднягор'е, недаход кіслароду адчуваецца.

Акрамя таго — нізкая вільготнасць паветра. Ну і траса вельмі няпростая. Пастаянны пад'ём-спускі, крутыя віражы, калі думаеш: толькі б упісацца ў паварот.

Нічога тут не дабаўш. Як склалася — так склалася. Забыцця пра першую нядачу і рыхтавацца да новых гонак.

Застаецца дадаць, што астатнія тры нашы біятлісткі выступілі наступным чынам: Надзея Скардзіна была 17-й, Настас'я Дубарэзава — 34-я, Людміла Калінічэва — 37-я (з 84 удзельніцай).

Цяжка было ўсім. Тут усё залежыць ад многіх фактараў — як складуцца абставіны. У нядзелю яны склаліся выдатна для расійскай «сплавачкі» Анастасі Кузьміной, расійскай Волгі Вілунхай, украінкі Віты Сямрэнка, якія ўзышлі на п'едэстал.

Вось хто змагавецца ў Сочы па-сур'езнаму, дык гэта амерыканцы. Першым чэмпіёнам сёлётай Алімпіяды стаў менавіта

заакіяўскі спартсмен: сноў-бардыст Сайдж Котсенбург атрымаў перамогу ў мужчынскіх спаборніцтвах па слоўстайле.

А вось яго суайчынніку, баблеісту Джоні Куіну, паспяхова выстоіць перашкодзіла... нечаканасць. «Я прыняў душ, а калі сабраўся выйсці з ваннай, то ўбачыў, што дзверы замкнёныя.

Застаюцца пытанні. Чаму містар Куін пайшоў у ванную са штурхачом? Можна, што-небудзь ці хто-небудзь вырашыў сарваць планы амерыканца па заваяванні медаля?

ПРА БЯСПЕКУ

Гэта мы адчулі адразу, калі самалёт з беларускай дэлегацыяй на борце яшчэ толькі прыземляўся ў аэрапорце Адлера.

Алімпійскі парк ахоўваецца таксама выключна строга. Над лыжным стадыёнам «Лаура» пастаянна кружыцца верталёт, вісіць пара дыржавабляў.

Як свята! Гэта мы адчулі адразу, калі самалёт з беларускай дэлегацыяй на борце яшчэ толькі прыземляўся ў аэрапорце Адлера.

«БУДЗЕ ПЕСНЯ ЗВІНЕЦЬ ЖАЎРУКОМ»

Вясна і каханне ў творчасці паэта-змагара Валянціна Паўлавіча Таўлая, якому 8 лютага споўнілася б 100 гадоў з дня нараджэння

Павяртыцеся! 1. «Адчынныце ... людзі!» Вясна будзе! Вясна будзе! 2. З верша паэта, крытыка, публіцыста, перакладчыка, нарысіста, уладжэнца г. Баранавічы Валянціна Таўлая.

Па гарызанталі: 1. «Адчынныце ... людзі!» Вясна будзе! Вясна будзе! 2. З верша паэта, крытыка, публіцыста, перакладчыка, нарысіста, уладжэнца г. Баранавічы Валянціна Таўлая.

Павяртыцеся! 1. «Адчынныце ... людзі!» Вясна будзе! Вясна будзе! 2. З верша паэта, крытыка, публіцыста, перакладчыка, нарысіста, уладжэнца г. Баранавічы Валянціна Таўлая.

Спорт-тайм

ПАД ЗНАКАМ ЧОРНАЙ ПАЛАСЫ...

У традыцыйным спартыўным аглядзе «Звязда» пакінула за дужкамі медальныя разборкі ў Сочы і прыгадала, як на мінулым тыдні выступілі прадстаўнікі гульнявых відаў спорту.

1. Беларускія хакеісты бясплаўна вяртаюцца дадому з міжнароднага турніру ў Гданьску. У падпечны Глена Хэнлана атрымалася зарабіць толькі тры ачкі дзякуючы перамозе над венграмі.

Глену Хэнлану будзе над чым падумаць напярэдадні хатняга чэмпіянату свету па хакеі.

2. У восьмым туры гандбольнай Лігі чэмпіёнаў мінскае «Дынама» на выездзе сустракаецца з македонскай «Вардарам». На жаль, падпечны Барыса Дзеніча наступілі балканцам з лікам 22:30 і страцілі ўсе шанцы на выхад у плей-оф.

цэлай хвіліне. У такой сітуацыі, калі каманда вымушана атакаваць вельмі хутка і шмат часу праводзіць у абароне, рытм гульні істотна запавольваецца і гэта выклікае праблемы».

3. Рубеж плей-оф не скарыўся і беларускім тэнністам. У матчах першай Еўра-Афрыканскай зоны Кубка федэрацыі нашы спартсменкі атрымалі тры ўпэўненыя перамогі — над турчанкамі, партугалкамі і балгаркамі.

4. Не склаўся выраславы матч і для Віктары Паўловіч. У фінале Кубка Еўропы па настольным тэннісе беларускія ў шасці напружаных партыях наступіла аўстрыйскай спартсменцы кітайскага паходжання Лю Цзя.

Няма спорту без паражэнняў. Будзем спадзявацца, што сваю чорную паласу беларускія спартсменны ўжо праўдліва і наперадзе нас чакаюць толькі прыёмныя навіны.

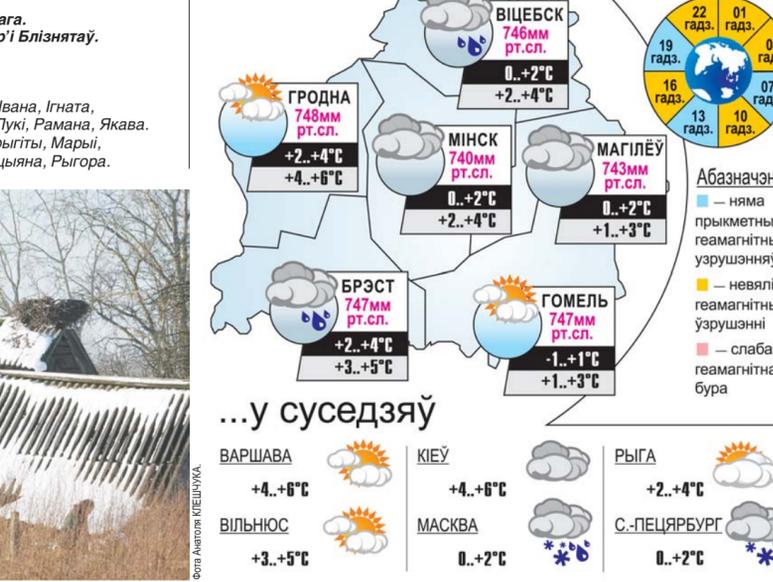
Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

СЁННЯ

Table with columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня. Rows: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

У дзіцячым садку кемлівыя выхавальніцы ў ціхі час прыдумалі конкурс для дзяцей: хто першы засне, таму можна не спаць!.. Баба з дзедам вельмі любілі гуляць у хованкі.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.